ca. Noū Sicut colligo ex hijs uerbis
sā iob. si dyaboli uirtus ligata et li
mitata non esset: nullus hominū
subsistere posset. Mo. Qz autem
hoīem ledere non possit. nisi qntū
a deo fuerit pmissus: in fine hui⁹
distinctionis. satis manifesto tibi
pandā exemplo. De campanario
quem dyabolus transtulit in pī
nam castri ysenburch. Capm. lvi.
Aurilla quadā ante paucos ānos
diocesis coloniēsis que ambula
nocatur. campanarius fuit. uotī
hīs eunsdā peregrinacionis. Hic
aī die quadā conduxisset aī femina
quadā uille sue. q' mane pacter
iuuit esset: illa eī rogauit ut ma
turius surgeret. et matutinas pul
sare propter solis feruorē. Et pmi
sit. Eadem nocte dyabolus ad lecū
eius ueniens. tetigit eum et dixit.
Pulsa matutinas. sicqz discessit.
Qui mox surgens. et lumē in ecclā
ardere cōspiciens: eī ante primū
galliceniī deprehendisset. putās
quia a predicta femina excitatus
fuisset. de ecclā exiuit: uolens illi di
cere ut iam dormitū. eo q' nimis ma
ne esset. Quā aī quereret nec inuen
ret. bouem nigrū contra se stare
uidit. Qui lingua emissa hoīem
tetigit. eumqz super dorsū suū per
illam misit: et per aerē aī illo uoli
tans sup pinnā turris castri quod
ysenburgh dicitur. deposuit. Cui aī
diceret. times ne aliquid modo? Rec
pondit ille. Dei pmissione huc duc
tus sum. nichil contra me poteris.
nisi quantū ille pmiserit. Ad quod
dyabolus. fac michi hominū. et
ego te deponā: dabo qz tibi diuicias
multas. Quod si nō feceris. uel fa
me in hoc loco morieris: uel preci
pito interibis. Cui campanarius
spem habens in xpō: respondit. ad
iuro te per nomen ihū xpī ne me
ledas: et ut me sine periculo corpis
mei deponas. Mox dyabolus illum
tollens. et in campo iuxta uillam
gherisheym. satis incōmode ante
lucem diei: in dedicacione eclē eiusdē
uille. Diluculo hoīes ad matutinas
sollempnia aī faculis properātes:
aī hoīem in agro ī magno defectu
reperissent. atqz reuocallassent: au
ditis hijs que ei contigerant. satis
mirati sunt. Quarto uero die in
domū suam regressus: sicū tam
locerū qm edificorū. que mīquā
ante uiderat tam plene omībus ex
posita: ut de raptu eius nichil du
bitarent. Mo. Iam michi satis
fateor probatum tam sententijs
quam exemplis. demones esse. mul
tos esse. malos esse. et infestos eē
hominib. Mo Vnde consiliū me
ū est: ut cognitis hijs. non illis cō
sentiamus. ne nos audire cōtingat
ite maledicti in ignē eternū qui
preparatus est dyabolo et angelis
eius: sed resistendo eis. omnibz qz
uicijs. audire mereamur aī electis
uenite benedicti pris mei percipite
regnū quod uobis paratum est
ab origine mūdi. Incipit capla
distinctionis sexte. de simplicitate.

De uirtute simplicitatis. primū.
De simplici monacho qui carnes in castro comedendo perora
monasterij sui reduxit. iij. De quidam
decano bunensi qui abbati pisam sagimine conditam apposuit in simplicitate.
iiij. De godeschalco monacho qui in
sylburch arcocaras in sagimine decoctas
simpliciter manducauit. v. Vita domini
eustridi decani sci andree in colonia. vi.
Item uita domini hermanni decani hildesemensis ecclesie. vii. De simplicitate wermboldi canonici sci geronis in colonia. viii
De simplicitate quidam cellerarij in bruwylre. ix. De monacho de porceto. x.
Vita engilberti ecci. xi. De domino petro
abbate claraeuallis in cuius simplicitate
aduersarij eius conpuncti bonis pro quibus
contenderant renuciauerunt. xii. De philippo rege francorum qui in abbatis sancti
uictoris simplici taciturnitate edificatus
aduersarios eius compescuit. xiii. Item
de eodem qui laudunenses clericos conuendauit ob simplice electi sui presentationem
xiiij. Item de eodem rege qui simplicem
monachum in abbatem sci dyonisij promouit prelatis ambiciosis prudenter amotis. xv. De simplici monacho cui fidelis imperator contulit abbaciam occasione
actus. xvi. Item de abbate quem otto imperator commendauit propter actum. xvii. De
monacho super quem moriendum dyabolus
ignitum acum proiecit. eo quod acum sanus portare contempnebat. xviii. De abbate quem
inclusa symoniace intrasse dicebat eo quod
electionem suam astute procurasset. xix. De
mauricio episcopo parisiensi qui sepius
simpliciter elegit. xx. De astuto priore
qui personam ob infamiam electam elegit.
ne sua pars infirmaretur. xxi. De homine
qui sub tipo simplicitatis hunc plures
decepit. xxii. De homine qui per serpentem
pinnitus est in collo quia dolose egerat
in matrem. xxiii. De preposito parisiensi quem rex philippus viuum in fodi iussit eo quod mortuo dolose uineam abstulisset
xxiiij. De fure a patibulo liberato et de
muro suspenso dum suum liberatorem
inique impeteret. xxv. Item de falso
peregrino iusto dei iudicio suspenso dum
uero peregrino furti crimen impingeret
xxvi. De bertolpho palatino de wittelinbach cui diuinitus preceptum est ut homini primo sibi obuiantem suspenderet.
xxvii. De theoderico de crempotze qui
reuolutis annis eadem die eadem hora est
mortuus elatus qua philippus rex eius
industria fuerat introductus. xxviii.
De henrico racione cuius prebendam
obtinuit is qui eius consilio a petro cardinali fuerat intrusus. xxix. De sacerdote ydiota qui simplicitate uerborum
suorum coram innocencio papa ecclesiam
obtinuit. xxx. De simplici conuerso qui minabatur xpo quia mater eius conquesturus esset de illo si non liberaret eum a temptacione. xxxi. De
inclusa que xpm quesiuit in foramine
et inuenit. xxxii. De simplici sorore
in kunnede cui in ordine xpe respondit
quod esset in sacello. xxxiii. De passione
simplicis marcadelli. xxxiiij. De
passione margarete uirginis louaniensis. xxxv. De simplici concubina sacerdotis que seipsam in fornace extinxit
xxxvi. De morte ludowici simplicis

monachi. xxxvii. De morte simpli
cis monialis que capram putabat ee
feminam secularem. De uirtute sim
plicitatis capl'm primum.

Ante omnia uirtutum antidota
contra temptationum incom
moda. ipsosque temptatores
demones: maioris efficacie
esse uidetur usus simplicita
tis. Hec uirtus felle caret to
tius amaritudinis. ire. iui
dic. rancoris: caret et oculo
uenenato suspicionis: detecq;
caimo detractionis. Simplicitas
maxime necessaria est nouitiis con
uersis: qui si uoluerint nouicius or
dinem simplicitatis reprehendere. fra
et institutia maiorum iudicare. quae
sic uel sic. illa et illa fiant. cum magro
suo disputare: magis quiescere. Un
de abbas karolus. cum essem ipsi pbacoe:
michi dicere consueuit. frater. si vis
quiescere in ordine: ordinis simpli
citas sufficiat tibi. Virtutem simpli
citatis ysaias in electis admiratus. ait
Qui sunt isti. qui ut nubes uolant:
et quasi columbe ad fenestras suas:
fenestre columbarum: sunt oculi sim
plicium monachorum. Horum uolatus
sublimitas est contemplationis:
usus columbinus. simplicitas in
tentionis. Uterque oculus religioso
rum. simplex ee debet: exterior uide
licet et interior. Oculus corporis.
ut procul sit suspicio: oculus cordis
ut recta sit intentio. Hec. opus ipse
malum. facit bonum. et econuerso: sicut
in sequenti capl'o. satis aperto tibi os
tendam exemplo. Mon. Bene hoc
concedo: quia saluatorem dixisse re
colo. Si oculus tuus fuerit simplex:
totum corpus tuum lucidum erit. Mon
Reuera. ubi fuerit intentio bona. ibi
necesse est ut lucida sequatur actio:
sicut econtrario oculus nequam. id est
intentio mala atque peruersa. totum
corpus. id est totum opus efficit tene
brosum. Unde bene in secta distinc
tione tractandum uidetur de simpli
citate: quia sicut senarius numerus
naturaliter est perfectus: ita hec
uirtus secundum iam dictam sententiam
saluatoris totum hominem luminosum
facit atque perfectum. Jacob simplex
a patre benedicitur: filius eius io
seph toti egipto a pharaone pficit.
iob simplex a dno commendatur:
uirtus simplicitatis a xpo discipu
lis pdicatur. Estote inquit pruden
tes sicut serpentes: et simplices si
cut columbe. Simplicitas commu
nit prudentiam propter uecordiam.
Item dicit. Nisi conuersi fueritis
et efficamini sicut pueri. id est sicut
humiles et simplices: non intrabi
tis in regnum celorum. Simplicitas
iua est ad deum: grata angelis.
hominibus delectabilis. Unde ceteris
uirtutibus omissis: quamte sit
efficacie sancta simplicitas paucis
explicabo exemplis. De simplici
monacho qui carnes in castro comme
dendo pecora monasterii reduxit.

Dominus wido abbas Cap. ii
Casterciensis. postea cardinalis
cum missus fuisset colonie ad eler

tionē confirmandā. quē fēcā fuerat
contra philippū in ottonem: retu
lit ibidem quādam sēe simplicita
tis historiā. satis iocūdam. satisq;
mirabilem. Dicebat domū quādā
ordinis nisi in terra cuiusdā nobi
lis viri atq; potentis fuisse sitam.
Quā idem tirānus. eo q; deum nō
timeret neq; hoīem reuereretur:
modis multis sepe molestauit. De
ātiona. uino. et pecoribus. quocēs
et quātū voluit tulit: quātū no
luit fratribus dimisit. Cumq; hoc et
consuetudine et quasi pro lege hīs
actitaret. et cōuentus querimonijs
multis inutiliter tediatu. gemētes
tacerent: die quadā maximā ptē
rapuit armenta: precipiens illam
ad castrū suū minari. Quo cognito
abbas et frēs satis turbabantur:
in quorū consilio quid facto opus
esset satis tractabatur. Visum ē eis
aliquē ire debere ad castrū. per quē
saltem res ei notesceret: maxime
abbatem. Qui respondit. Ego nō
ibo. quia monēdo illū michil profi
cimus: sed aerem tantūmodo ver
berammus. Simili modo excusauit
se priore. et celleario: subiūxit ab
bas. Est ne hic aliquis. qui adhuc
semel ire velit: Tacentibus cunctis.
vnus diuinitus inspiratus. ironi
ce respondit. Monachus ille ua
dat: hoīem senem ac simplicissi
mū nominās. Vocatus et mona
chus. si ire vellet ad castrū inquiri
tur: obedit. mittitur. Qui cum ab
abbate recederet: ex multa cordis
sui simplicitate. verbū hoc protu
lit. Pater inquit. si aliqua porcō
michi fuerit restituta: recipiam an
non: Respondit. Quidquid rehabe
ueris: accipias in noīe dnī. Me
lius est aliquid. quā michil. Abit
ille. venit ad castrū: mīcū abbis
et fratrū. cū cōmodis deferēs tirāno.
Et quia simplicitas iusti sēdm iob
lampas est contempta in oculis
malorū: tirānus sermones eius
parupendens. et irridens ait. Do
mine exspectare donec prānsus fue
rim: tunc eū respondebitur vobis.
Hora prandij ad mēsam cōmunē
positus est. et cibaria cōmunia. car
nes scilicet in bona quātitate. et
sicut ceteris sunt apposite. Vir sēs
uerbi abbatis sui reminiscens. et
carnes que tam laute ministrabā
tur. de pecoribus monasterij sui esse
non dubitans: quātū et carnibus
sumere potuit. cū ceteris ne mobe
diens esset manducauit. Dnīs cat
tri et opposito cū vxore residens. et
quia monachus mādūcaret carnē
satis considerans: finito prandio
hoīem vocauit sēcū. et ait. Dic
michi bone dnē: solet cōuētus ur
mādūcare carnes: Respondente illo
nequaqm: adiecit. Quid cū ercāt:
Nec minus inquit nec extra carnes
comedūt. Tūc tirānus. Et q̄re vos
comedistis hodie illas: Respondit
monachus. Cū abbas meus huc
me mitteret. precepit michi: vt qd
quid et pecoribus rehabere possem ac
cipere non recusarē. Et quia michi

constabat carnes appositas fuisse mo
nasterij mei. cū quia timeat michi nil ā
plius michi fore restituendū. nisi quātū
cenuliz capere posse: comedi propter
obedientiā. ne offitio uacuus redire.
Et quia deus simplicē nō probat nec
patitur manere impijs. saluter cont
illū audito eius uerbo. et simplicita
te eius motus: ymmo a spū scō qui
pos eius loquebatur admonitus: res
pondit uir nobilis. Respectate me
hic: ego consilium habebo cū uxore mea
quid uobis faciā. Ad quā cū uenisset
et sensu et uerba p ordinē recitasset: ad
uenit. Timeo celerē dei sicq me iudicā
tuir iste tam simpler et tam rectus
aliquā mīe a me passus fuerit repul
sam. Similiter et illa respondit: qā
eodem spū accensa fuit. Reuersus ad
senē: ait ad eū. Bone pater: propter
sanā simplicitatē uiam. quē me ad
insediam tulerit: monasterio uīo
quidqd adhuc de pecoribz est restitu
am: de illatis a me iuuijs inquātū
potero satisfaciā: et nūqm ab hac
die illud turbabo. Ad quod uerbum
senex gratias illi referens. cū rapīa
ad monasteriū letus rediit: et abbē
et fratribz stupentibz uerba potētis
retulit. Pacem ab illo tempe habē
tes: quāta esset uirtus simplicitatis
exemplo didicerūt. Ecce hic exēplū
q opus aliqū malū per se. propter
oculū simplicem efficiatur lucidū et
bonū. Reuera monachus idem cōe
dendo carnes et hoc in castro peccasset:
si simplicitas illū non excusasset. Qd
autem nō solū nō peccauerit. sīmo
etiam meruerit: iet certius ostendit.

Ro. Peccant ne illi qui monachis
cenūtibus carnes. sagimē. uel ius car
nīū apponīt. et illos aliquo artificio
ut comedāt decipiūt? Ro Non uide
tur peccare si eos impellit necessitas
hospitalitatis: uel quod dignius est
seruor caritatis. Excusat a
peccō ignorātia uel simplicitas: mīs
trantem ut diri caritas. Ecce exēplū

De cristiano decano bōnēse q abbī
pisā sagimīe cōditā apposuit i sēplin
tate.

Bone memorie xpianus
decanus bōnensis uir bone uite
et ualde litteratus qui apud nos defū
tus ē nouiter: cū in infirmitate hospi
talitatis plurimū ferueret. hec qdā
hermānū abbatē de hēnenrode quō
dam decanū scōr apl̄ōrū in colonia.
uirū eque litteratū ac discretū: ad
mensam sua suscipiuit. Et cum nō
esset ibi pulmentū sine carnibus.
secrete precepit ministro ut lardū
extraheret: sicq pisam abbati appo
neret. Comedente illo simpliciter ap
posita. monachus eius qui tam sī
pler non fuit. pinculā lardi in scut
tella sua reperiens: abbati mor os
tendit. Qua uisa: statim scutellam
auertit abbas propter consuetudīē.
Venientibz eis sua: abbas de auto
ritate monachū arguit dicens. sta
le habeas quod hodie abstulisti in
pulmētū meū. Si tacuisses: ego ig
norante comedens. cōedendo non
peccassem. Facto huic contrariū
recordor fecisse dantelem sonante.

De godeschalco monacho qui in

Sybergh arroceas sagimine coctas man

Tempe quodam ducunt Ca. iiij.

Cū idem daniel tūc prior noster pranderet in sigebergh. et esset cū eo frater godeschalcus de uolmuntsteine monachus simpler et iustus: apposite sunt eis a fratribus eiusdem cenobij. arroceae in sagimine decocte. Quod prior mox odoratu percipiens comedere noluit: nec tamen monachis comedere prohibuit. Finito prandio cū loqui possent: dixit godeschalcus priori. Dic prior: quare nō comedisti de arroceis: Valde enim erant bone. Respondit ille. Non mirū si ualde erant bone: quia ualde bene erant sagimmate. Et quare ig hoc uobis significastis michi: Respondit prior. Ego nolui uobis auferre cibū uestrum. Nolite contristari: quia ignorantia excusabit uos. Erat enim idem daniel uir literatus: et ante conuersionem scolasticus. Mou Nō mirror q monachi quinq; deputantur in sagimine et carnium pinguedine: sed q tam simplices sunt aliqui. q in grossa substantia. id z in ipsis carnibus sentire possunt. Satis admiror. Mo Puto hoc quinq; fieri propter caritatem ministranciū. Cū scs theophilus alexandrinus epc. tempore quodā plures ex sanctis patribus ad prandium inuitasset. eisq; carnes ex auibus apposuisset: putabant se omnes oleera comedere. donec ab ipso proditum est. qd apposita fuerat. Non enim erat illis usus cū gustu ablatus. sed propter caritatem ministrantis

tantis diuinitus immutatus. Sic pene eqm dns eustrudus decanus sū andree temptibz meis. Hoc etiam nouetis: q ex diffuentudine sacram discernendi inter cibos gustui mutatur. Non enim mirū. si dns theobaldus abbas eberbacensis. qui in quadragesima ser anis quibz in ordine fuit. nūqm carnes comedit: sub tūc piscui illas comedendo falli potuisset. Predictus enim eustrudus p numbz monachis carnes apposuit: et illi comederūt. Mou Cassum hūc plenius nosse uellem. Mo. Vir humilis uenerabilis uita. tantus in sedie opibz extitit ornatus ut digna sit poni super candelabrū Cassum de quo queris et reliqua eius opera. que ex parte uidi. et ex prealtis referentibz audiui: fida tūn patum relacione. In eadem enim ecclia in qua decanus fuit literas didicit: et penitus me nūc de uirtutibz eius tam plaucia inuestigasse. De uita dni eustrudi decani sci andree

Igitur eustrudus colonia. Cap. v.

de ejusdem colonienci ciuitatis fuit simpler et rectus et misericorde operibz exercitatus. Qualis et uita ante sacerdotium fuerit. uel qd in adolescentia egerit: nescio. Qd autem ex illo tempore in seruando et sequentibz colligo. Qd talis fuit ingenio. solutus in discendo: et ffis comprehendit. Adeo enim in puerilibz fundatus erat. ut sicut ab eo audiui. iuuenis scolas regeret et plurimos tam uerbo qm exemplo. non

De simplicitate

solū ad discendū. sed quod plures erat
ad bene utiūdū informaret. Ordina
tus sacerdos ecclām in sighberch proch
iam scilicet bonā. id est oblationibz
pingue regendā suscepit: in qua scien
tiam in actum produxit, foris non
mansit peregrinus: ostiū eius patuit
uiatori. Pater erat uiduarū: conso
lator orphanorū: lima pcōrū. Nam
ēt in domo eius plures nutriebantur
scolares. et esset columbine simplici
tatis. tempe illo quo matura erant
cerasa: dicebat cellerario suo. Bone
iuuenis pueris ut ascendant arbores
et de cerasis comedāt qntū uolūt et
quātū possūt. nec est necesse te alia
cibaria dare cibaria. quia in illo cibo
tantū delectantur. Non hoc dicebat
et aliqua tenacitate: sed et multa
cordis sui simplicitate. Quod cū p
dies aliquot sīl fuisset. et licentia
pueris esset concessa sicut eis placuit;
ait illi cellerarius. Certe dne nisi pu
ri alibz ecām utantur cibariis: cito
deficient. Et acquiescunt stare. Item
Post hec factus est colonie in ecclā
sancti andree canonicus: et nō multo
post ob uite meritū in decanū sibi
matus. Qui licet uite esset irreprhē
sibilis. et polleret in uirtute castimo
nie: maxime tamē feruebat in ope
ribz misericordie. In prouisia scī pauli q
ardnat ecclē sancti andree. pauper
uidua non fuit cui latens ignora
ret: quā suis eleemosinis non uisi
taret. Tantū panis et eius mensa
oshatim mendicantibz dabatur: tū
ens et eius manibz ē gazophylacū
ēpi id est in manus pauperū mule
batur: in multis qui eius ānuos red
dytus nouerant admirantur. Item
Habebat enī cognatū fridericū
nōīe. eiusdem ecclesie canonicū: offi
cio cellerariū. Iste amīculū sepius
arguere consuerat. de indiscreta libe
ralitate: et ipse uersa uice increpaba
tur ab illo de nimia parcitate. Habe
bant enī cōmunes expensas: et idcir
co satis grauabatur fridericus. qa
quidqd capere poterat furanus oc
culte dabat pauperibz. Tempe quodā
idem fridericus de offitio suo multos
et magnos habens pocos tenebat.
et in pernas fremauit, easqz in co
quinā tempe congruo reseruādas
suspendit. Quas deinde temperiter
intuens. earūqz suspendio satis gau
dens: cū nullā ex eis a cognato pcē
posset uel prestinere: dolū sanctū.
dolum pium. dolū memoria dignus
simū ex cogitauit. Quoniam nem
nem sensit esse in coquina. quam
latenter intrans. et nōnūqm nac
ta occasione pueros emittens: scala
suspensorū ascendens. et ex ea pte
pernas qua muro cōiugebantur: os
pete usqz ad medietatem incidit. In
teriorē uero integram reliquit: ut
aliarū incisiones celarentur. Ista p
cies multos facebat: carnes abscī
sas uiduis. egenis. puipillis distribu
ens. Quid plura? Tandem furtū ei
familiaris cognoscitur: fur queri
sed reus inuenitur. Furtū clericus
silet: et cū ille fratrū pbēdā
et totius anni subsidia se pdidisse

conquerétur: iur sēs uerbis quibz po
tuit eū lenire studuit dicens. Bone
cognate melius est ut modicū detrim
pacianis: qm̄ pauper fame moriat.
Bene tibi dnis restituet. Quibz uerbis
placatus tacuit. Alio tempe eiusde
eo ad sēm gerodē. puto q̄ in sollempn
nitate fuerit eiusdem mris. pauper
quidā eū impetuosis clamoribz seq̄
batur. et cū non haberet quod illi dare
posset: scolarem se sequētē paululū
antecedere iussit. Secedensq̄ in angu
lum iuxta ecclam bte dei genitricis
marie. ubi eps in die palmarū con
suetudinis est populo facere mdul
gentiā: quia aliā uestē eruere non
potuit: aspiciēte paupere femoralia
soluit. et cadere dimisit. Que ille leuās:
gaudens discessit. Quam uirtutem
eū uir sēs occultare uellet. mutu dei
tali occasione posita est sicq̄ candela
brū: ut posteris esset in exemplū. Re
uersus a scō gerone eū ad primas
sederet. nec pelliceū se calefacturus
sed in consuetudinē leuaret: dixit ei
prefatus fridericus. Leuate pelliceū:
et calefacite uos. Erat enī frigus: et
ipe senex homo erat. Respondente eo
non est necesse: subiunxit ille. Sans
pium q̄ non habeatis bracas: hi ipm
in rubore uultus eius considerans.
Tandē ille confessus est. sibi illas di
lapsas fuisse: tacta uirtute. Ad qd
uerbū clericus subridens: p̄ aut os
hec publicata sunt. Na. Tale aliq̄
non legitur in actis sancti martini.
Plus fuit bracas dare: qm̄ pallium
diuidere. Na Propter hec aliaq̄

eius ma facta. quidā dicerēt mīqm̄
se legisse de aliquo homine qui tante
fuerit erga pauperes compassionis
tante misericordie ac pietatis. Vesti
menta sua pauperibz pene sine distrib
cione distribuit: et cū algēt aliaq̄
miserentur. de illis simile faciebat.
Semp̄ habebat in corde illud salutato
ris: date et dabitur uobis. Cōpassius
est ei uenerabilis plebanus sēi iacobi
dnis euerhardus. cui memini in dis
tinctione. iiij. capl̄o. xcviij. quibus
erat in dno cor unū et aīa una. Cū q̄
uellet ei uestem aliqm̄ dare. ut illa
diuitius uteretur: dixit. Ego uobis
hāc uestē accōmodabo. Nota Primo
q̄ multū liberalis fuerit erga hospi
tes: qui sic profusius exercit erga pau
peres. Mo Quāta illos caritate sus
ceperit: sequēs narratio declarabit.
Qū die quadā uiros religiosos. nō
michi constat utrū fuerit alterāēses
uel p̄monstratēses. in hospitio suste
pisset. et ubi regulares deessent. pisces
q̄ non haberet: dicebat coco suo. Pis
ces non habemus. monachi sēpius
sumt et esurīt: uade accipe ecclīā et
ossilz eiechis cū piperamētis prepara
sicq̄ appones et dices. Comedite de bo
no cumbo. Quod cū fēn fuisset: illi
sicut homines utri et simplices. homini
hospitis et simplicis piū dolū non
obseruantes: nichil etiam tū propter
regulare silentiū. tum propter cōsci
entiā interrogātes: apposita pro pisce
comederūt. Scutella pene euacuata
cū unus auricula porcina reperisset
et sūmo uidente decano ostendisset:

de simplicitate.

aliquid indignaciois simulans simulat.
Comedite pro deo: monachi non debet
esse tam curiosi. cumiz etiam annes haliz
humani generis inimicus diabolus
tamis iniquitatis fundens. illuqz turba
re volens: uisibiliter tempore quodam
se eius obtutiz obiecit. et uersiz hiis
eum alloquens. disparuit. Mors et
emphificat q' longius haut tibi restat
Ora. nec scolumus amplius ensfride
ris. Vides qnta sit uersutia diaboli
stulicia: In quo uirtutem sancti putabat
se impedire: in hoc illum promouit.
Iam postea circa annos triginta vix
it. tanto in operibz iusticie feruentior
quam prophetatus est morti fore vi
cinior. In quadam sollempnitate cum
eii dnis adolphus maioris eccle decanus
postea coloniensis archiepc. ad conui
uium suum mutasset: retinuit ille dicens
se magnos hospites habere. Dicta
missa cum ad domum suam uir bnis fes
tinaret: godefridus eius concanonicus
maioris decani notarius. qui michi
ista recitauit. de fenestra solarij porte
clericorum respiciens: uidit plures pau
peres illum sequentes. ex quibz alij claudi
alij ceci fuere. Et cum non possent tra
ere lapides qui platea illic diuidunt.
ipse cum esset etatis decrepite. manum sin
gulis porrigebat. Statim clericus
dmino suo ad fenestram uocans. ait.
Ecce dne. isti sunt magni hospites quos
tuamis meis dicebat se habere: et no
modicum edificatus est uterqz.

Aliud quoddam precatus aptus silet
hunc ego de illo audi. In anniuersario
dni brunonis coloniensis archiepi
ecclesiis conuentualibz ad ecclesiam sci
pantaleonis mris. quam idem bruno
extruxit. confluentibz. cum decem missa
pro alta eius. priores secum instantum
refectorium pransuri intrassent: dnm
ensfridum nesciuo quot pauperes seque
bantur ad ostium refectorij. Quem cum
refectorarius introducere uellet. pau
peribz exclusis: commotus ille clamaui
it. Ego sine istis hodie non intrabo.
Monebatur prudentissimus pau
pes esse amicos dei. camerarios celi:
bene hiis in memoria consilium filij
dei. Facite uobis amicos de mamona
iniquitatis: ut cum deficeritis tem
piant nos in eterna tabernacula.
Hinc est q' tempore quodam cum positus
fuisset ante reliquias monere intra
tes ut darent elemosinas ad edificia
ecclesie. cui tunc custos erat: hiis uerbis
populum alloquitus est. Boni homines.
bene uidetis. qm grandia disposita
sunt hic edificia: bene quidem facietis
dando elemosinas uestras ad illa: me
lius tamen et tutius in pauperibz
eas locatis. Hanc predicationem bone
memorie. fridericus monachus nostri
mirans cum militibz ecclesiam sci andree
nunc audiuit: michiqz postea sepius
illam recitauit. Personas dei
timentes. ut ipse illarum meritis esset
particeps: de suo stipendio pascere
curauit. Vnde et uenerabilem illam
inclusam ordinis nri dnam heylewam
secum nomine suum uere sanam: cum cella
monasterio sci andree adherebat.
de sua prebenda quo adiuuit sustin
tauit. Aliorum enim elemosinas beata

illa recipere recusauit. Solebat autem
mopes appellare thezauros celestes:
quos tinea non demolitur. et quos fu
res non effodiunt nec furantur. Vnde
sicut supradictum est. multo illi amplior
cura fuit de consolatione pauperum:
quam de edificijs uel thezauris et orna
mentis perituris ecclesiarum. Item
Pauperes pauper manus ulcerosas
et ualde neglectas habentes. quem secreti
us expulsabatur ad mensam suam posuit:
et de scutella sua comedere precepit.
Mo Satis admiror decanum huius pieta
tem. humilitatem. simplicitatem. Mo.
Audi vnde amplius miteris. Quis
quidam colonensis nomine lambertus:
familiaris illi erat. et iuxta mane
bat. Iste cum die quadam cum supradicto
godefrido notario cenaret. et consabu
larentur de elemosinis domini christi:
aut me audiente. Dicam uobis qualiter
me tractauerit. Tempe quodam mun
dauerat me et uxorem meam. ad cenam
suam. Sedentibus nobis in mensa cum illo
diu eramus ferculum aliquod exspectan
tes: nichil ante nos preter solum panem
habentes. Et quia bene noueram
consuetudines eius. uocauit ad me
vnum de pueris: in aurem illi hec dicens.
Dic bone dabitur nobis aliquid ad
comedendum: Respondente illo nichil
habemus. sufficienter enim nobis fue
rat preparatum: sed dominus meus antea ho
ram refectionis coquinam intrauit. et
preparata cenam nobis reclamantibus
pauperibus diuisit. Tunc ego subridens
eundem puerum ad dominum meum misi: et
tantum est de cibariis allatum. ut omnibus
commun nris sufficeret. Die quadam
cum coquinam eius intrassem. et asseres
nescio quot uersarentur ad ignem:
dixi in corde meo. Certe prouidat bui
familiam suam decanus iste. Assatis iu
ueniebantur qui intrauit: easque arcisis et
per scutellas ordinatis. iuduis. atque
egentibus totaliter misit. Sepe mule
bantur et anseres et pulli. tum et
officiales decanie: tum et domo. qua mihi
cum ueneradantur cognoscentes eius
caritatem. Et quia mulier fuerat pie
tatis: quidquid et eius siue fratribus
siue alijs suis uicinis mutuare uolunt.
ut statim comederent. non viuum. sed
occisum transmisit. Tante ut sepe dum
circa pauperes compassionis fuerat:
ut quique faceret. quod sed in humanum
iudicium minus rectum uidebatur. Item
Quis quidam de colonia. sicut michi
retulit quidam et sacerdotibus sum andem
uxorem propriam nimis diligens: sepe
illum affligebat. Propter quod illa
furata est et pecuniam in bona quanti
tate. Cui cum maritus crimen imponeret
et ipsa fortiter negaret. timens ab illo
reprehendi: pecuniam proiecit in cloacam.
Postea dolens de facto. ad decanum uenit
furtique causam per confessionem aperuit.
et sans puto intrum scim illi suasisse ut pe
cuniam marito proderet: sed quia illa
cum iuramento negauerat. facere non
audebat: timens propter hoc amplius
affligi. Cui decanus respondit. Si po
tero pecuniam habere sine nota. iusti
detur pauperibus: Dicente illa. hoc om
nimodis desidero: post aliquot dies
decanus locutus est cum. Vis michi

licenciam dare ut purgari sanam doctrinam, et si aliquid michi dñs ibi dederit inde tollam. Sacens ille eum uirum sanum esse. cogitans quia deus aliquid ei reuelasset: licenciauit. Purgata est doctrina. iucta est pecunia: et infra paucos dies p manus hoīs dei pauperibus erogata. Mori In hoc loco possit detractor figere dentem. Mo Tria uidentur eum hic excusare a peccato. primū q pecunia eadem sicut mariti ita et femine fuit. Sed in. q pdiua fuit: et q propter confessionem prodere non licuit. Tertiū. q pauperibus eam distribuit: nquissime caritas que eum ad hoc instigauit. Solent enim sacerdotes sepe licenciare feminas. ut marmis suis altaris et in misericordibus rapiant: et indigentibus largiantur. Sed et aliud quoddam. quod magis huic disputabile fuit. Cum nichil haberet ad maducandū. pistrinum fratrum intrauit. et cum essent panes ordinati et compositi in tabula ad deportandū: cui essent illi uel illi: pistorem interrogauit. Expeditus a singulis a pistore: panes illos qs nouerat esse diuites. in domum suam deportari iussit dicens. Illi habūdant et ego nichil habeo quod comedam. Mo. Quomodo excusabitur hoc factum? Mo Multa licent sanctis que hijs qui sancti non sunt nō licent. Vbi spiritus dñi: ibi libertas. Vnde auctoritas. Habe caritatem: et fac quidqd uis. Excusauit eum caritas: excusauit eum necessitas: excusauit eum auctoritas: excusauit eum simplicitas. Caritas. quia consolando pauperum fecit eum egere. Necessitas uero. que legem non habet. de qua rodulphus maioris ecclesie in colonia scolasticus: sic discipulis suis dicere consueuit. Antequam fame moreer: de peditis rapiam aliquid quod comedere. Excusauit eum quodammodo auctoritas: quia detanius erat et pater fratrum. Fraternitas. quia iudicabat omnia omnibus debere esse communia: sicut et sua omnibus fecerat communia. Cum iam ex defectu corporis etatis qs senilis. diem mortis sue sibi imminere sentiret: ne pauperem spiritum aliqua terrena possessio repatriatem oneraret. domum suam uendidit: Pauciqs illius non cognatis non amicis. sed xpi pauperibus propriis manibus diuisit. Mouebat eum concanonicos manu fideles: post mortem minus esse fideles. Cum cum diceret is qui domum emerat. quidam ecclesie illius sacerdos atqs canonicus nomine conradus: dnē ego uolo habere domum meam. Respondit ille ualde simplicter. Bone conrade: homo sum decreptus et senex: cito moriar: expecta paululum bene habebis eam. Vbi uis ut maneam interim: Ille uir bonus de necessitate fatens uirtutem: satis patienter expectauit eius obitum. Tanto igitur pietatis erstitit uir bonus. ut sepe in porticu ecclesie sedens. cum pauper missa quem de memore collegerant oneratos per terre cerneret. emeret ipse: non ut eo in aliquo indigeret: sed ut pauperes a labore liberaret. De quo

etiam retulit michi Renerus monachus
noster: quique eiusdem ecclie scolasticus
qui die quadam cum pauci quidam plurima
flabella portaret uenalia in ima dicta
porticu nec uendere posset: sibi illum
dixisse. Renere: eme flabella ista. Cum
ei diceret. domine non eis indigeo: respon
dit ille. Eme et da amicis tuis. Cui
emit illa. faciens compassionem deceptum
sui tantum esse in causa. Misericordie
uisceribus ita habundauit, ut sustinere
non posset inquantum uetare potuit.
ut aliquis cederetur uel iniuriaretur.
Die quadam cum in scolis clamores ci
uisdam canonici qui grauiter excesse
rat. et a quatuor scolaribus ad uerbe
randum tenebatur pterriens audisset
scolas intrauit: et sicut leo
accurrens. baculum quoque contra scolasti
cum et suum concanonicum leuans. puerum
de manibus eius liberauit. Quid a
gis inquit tirane: Positus es ut
scolares doceas: non ut occidas. Ad
quod uerbum ille confusus obmutuit
Quante fuerit patientie: lectio sequens
declarabit. Die quadam sedente eo
sedem consuetudinem in ecclia. sicut pu
to inter nonam et uesperam: scotinus
quidam homo miserabilis. et frequen
ter ebrius. presbiterique honore. prius
indignus. ad solum solus accessit: et
capucio illum trahens extracto cultel
lo. inmatus est ei dicens. Si non dede
ris michi aliquid: modo te occidam.
Nutu dei canonicus quidam iuuenis
et fortis sequentes. scotinum dure sacer
dotis abstraxit: quem cum cedere uellet. morte
que dignum iudicaret: compescuit eum
uir mitissimus dicens. Ne turbens
frater. uide ne ledas eum: in toto enim
fecit hoc. Nemini reddidit malum pro
malo: quia simplicitas columbina
regnabat in illo. Et cum esset ut sepe
dictum est mire mansuetudinis: ferebat tamen
zelo iustitie. Tempore quodam obui
am habuit abbatissam sanctarum
uirginum uidelicet milium. Procedebant
illam clerici mantellis grisis mon
alium circumamicti: sequebantur domi
celle et pedissequi: uerborum mutilum
aerem replentes. Decanum uero mo
pes sequebantur: elemosinam ab eo
postulantes. Accensus uero uir uehe
zelo discipline: cuncti audientibus
exclamauit. O domina abbatissa. ma
gis deceret uiram professionem. plus
uiram decoraret religionem: ut uos
sicut me sequeretur pauperes. non
histriones. Et erubuit illa ualde:
nichil presumens tanto uiro respon
dere. Tantus et meruit amor iu
stitie. ut die quadam. cum nescio quis
quod audiente loqueretur de mala
uita clericorum: quasi ex abrupto lo
quenti responderet. Vinum esse liquor
uituum. Ac si diceret. De radice ma
la non potest surgere arbor bona.
Floruerat enim paucos esse clericorum.
canonice intrassent: ita ut non esset
sanguinite. id est a cognatis introduc
ti: uel chorite. id est per potentiam mag
norum intrusi: uel symoniace. pecu
nia scilicet uel obsequiis intromis
si. Ma. Hoc uitium huius temporis
ualde regnat in clero. Ma. Verum est
maxime in illis ecclesiis in quibus

de simplicitate.

prelati sine electione stipendia por-
rigit. Rudolphus enim epc leodiensis
tam simonia glorabatur. ut tempe
quodam prebenda eccle sue cuiusdam a
se uendita. pecuniam ipam ingremio
teneret: et multis coram eo positis dice
ret. Ego uale ecclesiam leodiensem di
rau: ego redditus illius ampliau.
Prebendam enim quam antecessores mei
pro decem marcis uenderunt: ego ad
quadraginta marcas perduxi. Et qa
ut sos paucos consideraui canoni
cos simpliciter uiuere: paucos
iudicaui in eis simpliciter uiuere.
Habebat etiam cum zelo iustice. a
more et studium regularis discipline.
Nam post eum usque adhuc temporis non
fuerit deceptus in illa ecclesia: sub
quo tantum uigeret disciplina. Etiam
cum esset in etate octiduna. usque ad diem
mortis sue. non patiebatur se aliquin
ebdomadam diuini seruitij preterire.
Sepe missam in conuentu celebrans. alte
nis brachijs ne caderet sustentabat:
alleluia festiuis diebus sicut ceteri ad
gradum ipse cantauit. Alijs exercitijs
de oratorio ipse raro nisi ad prandendum
exiuit: et ante altare sce crucis resi
dens illic horam hore continuauit.
Publice penitentijs ita erat paratus.
ut frequenter cum illis in porticu sedes
cartulas legeret. consolacionem ipen
deret. omnium suffragia scribi faceret.
Tame erat humiliatus. ut cum omni
esset supremus tam etate quam digni
tate: ceteris precipuis sollempnita
tibus. semper pene locum chori nouissi
mum teneret. Vestimenta eius satis
erant despecta et humilima. non
grisea non uaria. sed cuiusdam
generis pilleo utens. Mo. Quid est
q' de tanto uiro nullum refers miracu
lum: Mon. Quis maior iohanne bap
tista: Nullum signum fecisse legitur: qd
de uida prodiuore euangelium prodit
Vnde quibusdam mic in xpi nomine
miracula facientibus: ipse in fine dic
turus est. Nescio unde sitis: discedite
a me omnes operarij iniquitatis. Mi
racula de substantia sanctitatis non
sunt: sed signa sanctitatis. Item
Volens dns militem suum emeritum
remunerare post laborem: tali illum
ordine uocauit ad glam. In uigilia
dnice resurrectionis cum exspectaretur
ad diuinum officium eo q ebdomadarius
esset: repente cepit uiribus destitui.
Vocatus est supradictus senerus.
qui per tactum uene illius. in iamuis
mortem sentiens. de sacra iunctione
cum monuit. modicum medicine confo
tatiue ori eius imponens. Quam
cum ille exspueret et diceret. ego missam
in conuentu celebrabo. respondit. In
hac uita missam nunquam celebrabitis.
Quo audito se iungi petiit: et cum
fratribus psalmos et letaniam decan
tauit. Circa horam nonam cum xpo red
didit spm. sociandus spiritibus iusto
rum. Sequenti die post scm paschae. cum
tumularetur: dns euerhardus sm
iacobi plebanus. cuius uitam uirtutibus
plenam in distinctione. iiij. capitulo
xxviii. descripsi: in audientia multo
rum tale de illo testimonium dedit. Ho
die inquit hic terre commendatur

caro sanctissima que sup terrā uixit.
Et quia de miraculis questio fuit. p̄
mortem signis non caruit. Item ∞
Sacerdos quidā et stipendiarius ec
clesie nōie adam. sicut michi retulit
ore suo. cū ipe quodā uehemenci missio
capitis dolore torqueretur ad sepul
chrū eius accessit. et in hūc modum
orauit. Onē inquit propter merita
huius sancti uiri. minga dolorē capitis
mei. Qui mox erauditus sanus abcess
sit qui infirmus accesserat. Multa
adhuc alia fecit iustus iste qua memo
ria digna. que studio breuitatis sūt
omissa. Ad Vtinā essent tales omīs
decani. tam simplices et tam sā. Ad.
Recordor mīe alterius cuiusdā decani
uiri simplicis ac deo digni. de cuius uir
tutibus quedā michi nuper retulit ma
gister iohes decanus aquensis de ea
dem ciuitate oriundus in qua idem
iustus fuerat decanus. que tecū com
municabo. De uita dñi Hermānī
decani hildensheimensis ecclesie. vi.
Fuit nrīs temporibus in hildensheī
mensi ecclesia uir bonus deoq;
carus nōie hermānus. uariis uirtu
tibus et uirtutū operibus adornatus.
Vigiliis sās. orationibus ieiuniis. et omni
bus sedule deo omnipotenti studuit pla
cere. Omnibus operibus humanam generis
inimicus irritatus. cū illū multis mo
dis impedire. dicere et solitus erat.
O multū male drabole. ut quid tan
tum uigras. Tempe quodam cū arbus
culam in pomario suo plantaret.
et trūco illius duas uirgas inserit
una aruit. et altera cōualuit. Mor
signū petens a dño. aut. Rogo te ope
rens. ut si uolūtas tua sit ut sacerdos
fiam: fac ut sicculus hic aridus re
uiuescat. Mira ēpū clemencia. Iam
uirga arida sicco ceptr animarū
tempe suo fructificare. Sic ēq uirtus
diuina que aaron primū sacerdotem
per uirgā aridā contra naturam
floccentem in sacerdocio confirmauit.
hūc uirū sacerdocio dignū eadem
uirtute preostendit. Post aut mor
tem cū quidā eius clericus euchar
dus nōie cui ecclesiā uiuus cōtulerat
uisū perdidisset. et cotidie ad illius
tumbam de sanctitate ac pietate eius
spem hās. oraret: postulans sepe
merita dñi sui illuminari. sanctus
hermānus die quadā uisibiliter illi
apparens. aut. Quid uis ut faciam
tibi. Dicente ceco. Onē ut uideam:
uoce euangelica sānis illi respondit.
Respice: nam fides tua te salūm fecit.
Eadem hora clericus lumē recepit.
et quia dñs mirificasset sānū suū in
seipso experiens. qm̄ dñs uirtutes
egit. Postea cū quidā egrotus ad mi
moriam mrīm fuisset deportatus nec
sanatus: consilio cuiusdam iam dñ
confessori notū fecit et cōmaluit. sōm
est ut in anniuersaria die dñi hermā
ni ecclesiam intraret. et cōpulsantibus
campanis cū ille causam inquireret.
et quidam ei responderet. hodie est
dies anniuersaria dñi hermānī eccle
hius qnq decani. uiri boni et iusti. et
dicenda est missa in conuentu pro eo.
respondit homo. Rogo. ut ostendas
michi sepulchrū eius. Quod cū ille

de simplicitate.

fratrem, et iste ibidem dulcissime ac deuo
te oraret: cantor ecclé hoc considerans
hominem solus cõuenit, causamq; omnis
inquisiuit et agnouit. Sicq; per os
peregrini. ostensa sũt merita domesti
ci: et quę fres habuerant hactenus te
camũ. mĩc ꝓuocare ceperũt ut patro
nũ. Mo. Karas sũt ista temporibꝫ mĩis.
Mo. Ego supradicti decani opa pieta
tis. huiꝰ decani prefero miraculis. Illa
enim ut diei sem fatuũ: ista sem osten
dit. Ma. Satis placet quod dicis: si
adhuc aliqua nosti de optimis simplici
tatis. referre ne pigriteris. Monach?
Dicam tibi historiam hominis simpli
cissimi p naturã: per quã satis cog
nosces quãtũ deo placeat sca et pru
dens simplicitas. que habetur per
gratiam. De simplicitate wermbol
di canonici sci geronis coloniensis. vii.
In ecclesia sci gereonis martis ciuitatis
coloniensis. mris temporibꝫ canonicꝰ
quidã erat wermboldus nomine:
genere nobilis: diues satis in eccle
siasticis stipendiis. Hic tanta simpli
citatis fuerat: ut nullius rei summã
caperet. nisi quãtũ ex paritate nũi.
uel ꝓparitate colligere posset. Cũ tpe
quodã multas haberet pernas in
coquina sua pendentes. ne aliqua ei
subtrahi posset. mirauit. et in hunc
modũ eas numerauit. Ecce perna t
eius socia: ecce perna et eius socia: sic
q; de ceteris. Vna ex illis nequitia ser
uorũ subtracta. cũ iterũ intrasset:
ꝓpares fuerunt et exclamauit. Vnã
ex pernis meis pdidi. Cui serui subtri
dentes responderũt. Domĩe: bene sufficit.
Illoq; educto cũ una iterũ subtracta
numerũ parificasset. et sic inductus
sedo eas numerasset. pariq; repperisset:
satis iocunde dicebat illis. Ecce uos domi
nus diu poterã tacuisse. Quando
seruis sibi cõtinua facere uoluerũt: du
cerũt ad illũ. Domĩe quare non prouide
tis uobis. ualde enim infirmus estis?
Quibꝫ cũ diceret. unde hoc nostis bo
pueri? Responderũt. Bene considerami
m capillis uris: eo q; mistam sint. Quę
in lecto recliniãtes: cubitis delicatis
quasi eius infirmitati preparatis. se
ipsos refecerũt. Audiens tantã simpli
citatẽ rusticus quidã negũ et astutiꝰ:
et quia seruus eius esset originarius
ab omnibꝫ actauis suis confinium. Mo
ponu inquit domĩe ut res uestre tali
modo distrahantur sufferre. uel q; sic
negligantur. seruus enim uester sum:
iustũ est ut nobilitati uĩe seruiam
et que uĩa sũt fideliter custodiam.
Quid plura? Cõmissa sũt ei omnia.
Qui noctibꝫ cũ domĩs eius iuset domu
tũ. ad primas cũ seruis sedit: et po
tationibꝫ uacauit. Cũ uice quadã
ioculatorẽ introduxisset. et ille dul
cedine fiale dominicanẽ excitasset:
surgenti seruus occurrit dicẽs. Quo
uultis ire domĩe? Respondente illo. me
lodiam audio dulcissimã: sed nescio
ubi sit. seruus subiunxit. Redite ad
lectũ uĩm: monachi tuyacenses in
tegannis cantant. Ma. Duro q; per
cent: qui sic simplices irrident. Mo
Hoc fieri teneas. Audi quid sequ iob
dicat. Deridetur enim iusti simplici
tas. Sicq; quę locũ dicat hic grego

rius. Justorũ simplicitas irridetur: quia ab hui⁹ mũdi sapientibz. puritans intrus fatuitas credimur. Omne eñ quod innocenter agũt ab eis pro cul dubio stultitia putatur: et quid quid in opere veritas approbat. carnali sapientie fatuũ sonat. Ad hũ. Videtur michi uir iste magis fuisse stolidus qñ simpler: quia simplicitas prudentia carere non debet. Ma. Prudentia in precauendis malis consistit: cui⁹ uirtutis expers nõ fuit. Ideo diuino nutu factũ est, ut in cellia sã gerentis cui⁹ redditus multi sũt et ampli. cellerarius efficeretur. Et sicut legitur de sõ ioseph. cũ nichil nosset nisi panem quo uescebatur nec hor ad plenũ: dñs cui accepta est simplicitas defectũ eius supplebit: et omnia ad que manu⁹ suas miserit benedicam. Die quadã intrans granarium ecclesie. cũ plures cattos l. annona discurrere uidisset, nec horam cauitulũ expectare potuit. Prosternens se ante pedes decani. officij sui petiuit absolutionẽ: clauibz resignans. Dicente decano et fratribz. Bõe dñe wernbolde quid habens. cur ista facis. respondit. Quia nõ possum uidere damnũ ecclesie. Quale ergo uis damnũ? Et ille. Hodie plures cattos uidi in granario: qui totam annonã uestrã deuorabũt. Rogantibz illis et dicentibz. cattis annonã nõ comedũt sed mũdant: ut claues recuperet uix obtinuerũt. Cum eo eñ ducentur et bñdixerat eis dñs propter simplicitatẽ illius. Vice qdã cũ diuerse monete. et diuersis reliqz pecuniã haberet: quidã ex seruis eius partem furtiue tulit et fugit. Quo cognito. cũ grauiter lamentaretur. consolantibz se respondit. Ego non defleo damnũ. sed periculum denarij datiui non sũt: miser capiatur. et si pro eis fuerit damnatus ego reus mortis ero illius. Ad hũ. Tres uiri temptibz istis non eligerentur in cellerarios. Ma. Sicut mutata sũt tempora: ita et homines. Nam uelqz hodie frequẽter contingit ut sub prelatis et officialibz simplicibz. domus religiose in exterioribz proficiant. et sub astutis et in scola mũdi exercitatis non proficiant. De simplicitate cuiusdam cellerarij in briewilre.

Apud monasteriũ sã Cap. viii. Nicolai. in briewilre mõchus fuit simplicissim⁹: nõie cuiamus. Huic abbas cellerarij officiũ dirigit. Deus uero qui amator est recte simplicitatis. omnia opa eius dirigebat: ita ut tempore prouisionis eius plus habũdaret domus in omnibz necessarijs. qñ antea uel post. Sepius esset ut et mercenarij. annonã uinũ et alia qñ plura furati sunt: uiceribz et libertis suis ea deferentes. Et cũ seruet et qñqz uideret, et multa cordis pertaniuere se dissimulauit: diuitis intra se. Isti pauperes sũt et indigent: fratribz necessaria non deerũt. Simpler qñqz mimo uel ioculatori comparatur. Si enim illius uerba uel opera. in eorum ore uel manibz quasi ioculatoz non est, sepe insipiunt: ita est de simplicibz.

Vt sic dicam ioculatores dei sunt: sed
q; angelorũ simplices. Quorũ opa
si hij qui simplices non sunt. qnd; q;
facerent: haut dubiũ qd deũ offende
rent. qui m eis dũ p simplices fiunt
delectatur. de monacho de porcero.
A porcero monachus quidã cap. ix.
fuit tamen simplicitatis: ut singlis
pene diebus in balneis. quae ibi ante
ostiũ monasterij naturaliter calef
inter pauperes sederet. et pauperũ
dorsa fricaret. capita ablueret: uel
tunicata mũdaret. Ideo qua re. cum
tam ab abbate qm a fratrib; crebrius
et acrius arguereturnõ propter
hoc dimisit: sed hys uerbis uale
simpliciter respondit. Si ego modo
desisterem: quis pauperib; ista erhi
beret? Qd si alius quem simplici
tas excusare non posset. talia pre
sumpsisset contra abbatis siu ipe
cũ: haut dubiũ qn deũ grauiter
offendisset. Melior enim est obedientia:
qm stultor uictime. Qd autem pdicũ
simplicis opera deo placuerit: seqns
miraculũ declarabit. Tempore quo
dam cũ orationis causa esset colom
ani: in domo cuiusdã abbe hospita
tus est. Nocte eadem cũ signũ matu
tinarũ pulsaretur in ecclesia beati
petri surrexit: illucq festinãs. cum
solarij fenestrã in quo dormiebat
uidisset apertã. ostiũ esse putans p
eam exiuit: sic q; mirabiliter deposi
tus. ad ecclesiam peruenit. Finitis ma
tutinis redeuns: cũ ad ianuã dom?
pulsaret. et interrogaretur ab fro
mittentib; unde uenisset. uel ubi
exiuisset. et eius responsione. q' nõ
per ostiũ sed p fenestrã egressus fuit
cognouerũt. Ipse sibi tamẽ euidẽ
miraculi conscius non fuit. Et cũ
eadem fenestra bene multo nota sa
tis alta sit. non dubiũ qd a sanctis
angelis depositus sit: ut impleretur
in eo quod de capite scriptũ est. qm
angelis suis mandauit de te. ut cus
todiant te in omnib; uijs tuis. In
manib; portabũt te: ne umq; of
fendas ad lapidem pedem tuũ. Qm
fidus custos simplicũ sit dns: seqns
ostendit relatio. Vita engelberti
Homo quidã simpler cap. x.
Engelbertus nomine. de prouin
cia tulpeti natus: ante paucos ãnos
defunctus est. Iste cũ esset ceteris nat?
propter uaria dona quib; hoẽm
eius interiorẽ illuminauerat gra
diuina. in diuersis prouinciis nosce
batur: et a multis magnis q; perso
nis utriusq; seruis ueneratur. In
cappa simplici et tunica lanea mudis
q; pedib; tam estate qm hyeme ma
debat: et puero se regente sic luminia
sanctorũ satis remota sepius uisita
uit. Carnib; mũq; uesdebatur: nõ
lectisternijs. sed modico tm stramen
tis. uel feni noctib; iacebatur. Ego
multa bona de eo uidi: et qe multos
tã uerbo qm exemplo edificauit.
Hic tempe adolescentie cũ nocte
quadã in domo matertere suae ma
trone diuitis. inter alios eius ser
uos se cubitũ locasset: in ipo conti
nuo duo fures parietẽ subfodien
tes ingressi sunt. Qui igne discoop
to et lumine incenso. oculis apertis
intrepide loquebantur. Quos ut

predictus engelbertus audiuit. et fu
res esse non dubitauit. cū seruos et
utroq; latere dormientes excitare nō
posset. sub sellio cultello suo perforato
collo mittit: et clauā manū arma
uit. Et quia illos ut ceteros uidere nō
potuit: diuc auditu ad illos tendēs
et clauā utraq; manu ulbrās. et oī
parte quidqd̄ tangere potuit quasi
furiosus ferens de domo illos eiecit.
Quos usq; ad foramē secutus dum
aditū scala obstruerent. et illi stātes
extra domū nemmē preter qm̄ uigi
lare sensissent. de tali expulsione con
fusi. habito consilio denuo nisi sint
mutare. Quod ut ille et motu scale
sensit. in ā parte scale arche magne
in qua continebantur grana. et cāt
foramina continua supposuit: alte
raq; utraq; manu seruauit. Illos
intrantes usq; umbilicū. engelbert
dorsa eorū. quia prominebant per
scalam fortiter pressit: et in tm̄ depis
sit ut nō solū ns progressū. ymmo
etiam regressū prorsus admiserit.
Qui quasi sub torculari posita. dum
mane capi timerent: ueniā postula
uerūt. Datis uero terribilibz iura
mentis. q' nūqm̄ personā eius lede
rent. uel domū illam intrarēt. di
missi sunt. Mane cū prodeunt engel
berto a uicinis nulla arte dormientes
possent excitari. et quererētur circa
domū maleficia quorū uirtute hec
nouerant fieri. supra foramē de ter
to pendens. quasi spmā humanū ca
daueris reperierūt. Qua annota.
mor omnes exitan sūt. Ao Magna
sūt ista ab hoīe ceco et simplice gesta.

Ao Mauis est quod sequitur. quia
ad salutē pertinet animarū: nā mul
tis ānis elapsis. idem fures fama
uirtutibz iamdū engelberti excitati
eius qz ut optimo precibus cōpuncti
eū adierūt. et quia tpi essent cōfessi
denceps duxerūt uitā religiosam.
Hoc fr̄ū mirabile. et alia quedam
de quibz in sequētibz dicetur. ab aliis
mihi relata. et utrū nā uera essent
a me interrogatus: ita gesta fuisse
simpliciter testatus est. Et quia cū
simplicibz sermocinacio dñi est. de
dit et etiam spm̄ prophetie: ut dāp
nū luminis exterioris. claritate o
culorū interiorū recompensaretur.
Tempe quodā mutatus a duci
sa saxonie. uxore henrici ducis. ma
trona ualde religiosa. inter alia mi
ra. quia unus et filius eius ipsorum
esset futurus predixit. Quod poste
a impletū audimus in ottone: qui
henrico successit in ipperio. Hic cū
post electionē. in maximis fuisset
tribulacionibz. et pene ab omnibus
desperatus. ab eodem ceco confortatus
est: eo asserente. quia omnimodis fo
ret ipleda. qa dō fuerāt pordinata.
Ante illa tempora cū helswindis de
gremenich uidua religiosa. ob discor
diā duoz comitū terre mre timeret
filius suus arnoldo et fratribus eius.
ipm̄ qz rogaret ut pro illorū reconci
liatione deo supplicaret. respondit. Ne
sollicita sis pro ista discordia. quia
bene sopietur: nā alia multo maior
in manibus est. pro qua non solum
filii tui. sed et tota terra conteuiet.
Hoc impletū est sub tā dō ordine.

de simplicitate.

et philippo eius in regno adiutario.
Die quadã euntes eo in quadam
strata colonie. occurrerũt ei plures
honeste matrone eiusdẽ cuitatis:
eũtes ad ecclesiam. Que dũ conka
bularetur. aut. State uos dñe.
Scantilz eis adiecit. loquatur illa
que iam loquebatur. Hesicantilz
matronis de qua diceret. ad uerbũ
illius quelibet singulariter. cereis
tacentibz. loquebatur. Cũ uenisset
fuisset ad astradam. que hodie sã
monialis est ĩ monte sẽ walbur
gis: uoce eius audita engelbertus
amicis audientibz respondit. ppte
ea. Hec cũ omũ domo sua cõuerset
ad xpm. Quod non multo post ple
nũ est. Nam cũ marito. filio et filia.
que hodie abbatizat in iam dicto
cenobio. seruo et ancilla: in ordine
mõm uenit. Vides qm celeriter ĩ apa
one oris prefate femine deus reuela
uerit auriculã eius. De statu aiarũ
plura dicere consueuit: et nõ mũqm
ut auũt spe erroris sine humanus
eũ fefellit. Nec mirũ. Non semper
prophe loquebantur spũ ppheie:
sicut nathan. qdã ad hoc spũ suo
hortabatur. qd spe scis mor per eũ
fieri prohibuit. In quadã sollẽ
nitate dñe nre sẽ marie. cũ mater te
ra eius predicta uespe ueret ad prori
mã uillam propter matutinas. et
diceret illi. engelberte cras mane
uenias ad me: in ipa nocte ante lu
cem. audiuit uocem cuiusdã ad ostĩ
um pulsantis atq; dicentis. Engel
berte: ueni eamus ad matutinas.
Quã uocẽ eũ nõ agnoscere. surrexit
tamẽ et secutus est illũ: ductus qẽ
in ecclesiam quãdam. in qua audi
uit matutinas. primã. tertiã. sextã
et nonã. Deinde eũ solus reuertere
et ubi nã fuisset interrogatus fuisset
respondit. Nũqm audiui tã pulchr
cantũ. tam suauẽ melodiã: missã
tam gloriosam. sicut audiui hodie.
Et hoc sequenti anno uerũ ei contin
git. Nondũ enĩ susceperat habitũ
religiosũ. Noctẽ quadã de lecto
suo raptus transpositus est iuxta
castrũ molbach: in solitudinẽ sacã
horrendã. In eodem loco egressa aia
eius de corpore. uniuersos angelos
et situs eiusdẽ solitudinis lustrauit
et considerauit: ita ut postea eo re
citante multi mirarentur. Regressa
aia. dyabolus erraui occurrit di
cens. Corpus tuũ meũ est. Illo se sig
nante. et sam dei genitricẽ inuo
cante. adiecit. Media pars capitis tui
mea est: eo q pulsata uespa sabbati
fuerit lota. Et statim massam pedis
misit in illam. Que tamẽ postea cũ
maximo labore deposita est. Cũ
uero moriturus esset: mater eius sic
flens ait. O fili dulcissime: modo re
cedis a me. dimittens me in maxima
infirmitate. Respondit ille. Sãcta
maria liberabit te mater. Eodẽ
siquidem hora sanata est illa
ab infirmitate durissima: in qua
nouẽ annis laborauerat. Legi in
libro uisionũ bẽ alzelme. q in cele
sti mansione sedem uidere uacuã.
inter pulchritudis et glẽ. et dictũ ẽ
ei. q esset cuiusdã ceu de alemania:
et stati intelleri de fre isto engilbto.

Ao. Vt audio multũ deo cara est simplicitas. Ma. Non solũ deo ymmo et hoĩb; placet: et q̃ꝫ maioris in auditus eorũ efficacie. q̃m prudentia secularis. De dño petro abbate clarevallis. Quo simplicitate adiuvari eius cõpunctio bonis p̃ q̃ꝫ cõtendebat re

Dominus petrus mirabilis. xi. abbas clarevallis monoculus sp̃ firmitate. uir sẃ noĩe et re. petri aph̃ imitator et filius columbe: eo q̃ magne et pure fuerit simplicitatis. Cũ qd̃ et fratribꝫ eius miles quidã pro quibusdã bonis contendebat. Dies fuerus est dies in quo uel miles cũ abbate compũgnere: uel coram iudice locum intrare. Venit ad diem miles cũ amicis suis: uenit et abbas solo monacho quidã simplice secũ assũpto. Non tũ in equis. sed pedites uenerũt. Et cũ esset abbas uenerabilis pauperis et pauperis amator. reriq̃ trãsitũ contemptor: coã omnibꝫ dicebat milite. Homo q̃ iamus es. Si diceris in uerbo ueritatis. q̃ bona ista pro quibꝫ contendo est. tua sunt. et tua esse debeant. Bene sufficiet michi testimoniũ tuũ. Ille magis curans de bonis obtinẽdis q̃m de uerbo ueritatis: respondit. In ueritate dico. q̃ mea sunt hec bona. Ad quod abbas. Sunt ergo tua ubi. ego de cetero non repetã illa. Sicq̃ reuersus est ad clarãuallẽ. Miles etiam ad uxorẽ suã quasi uictor redeuns. cũ ordinẽ rem tallem. q̃d abbas dixisset uel quid ipse egisset: illa territa ad uerba tam pura et tam simplicia respondit. Dolose egisti contra abbatẽ sanctũ. ulcus diuina nos punier. Nisi monasterio bona sua restituas: consortio meo carebis. Certus ille ad clarãuallem uenit: bonis idem renũciauit: de indebita sẃ abbatis uexatione uenã postulauit. Vt iste bonis temporibꝫ seniorũ uisitauit in claustro. Erat autẽ sdm carnẽ nobilis. et consanguineus philippi regis franc: qui precipuus amator erat sẃ simplicitatis. De philippo rege francorũ q̃m abbatis sẃ uictoris sp̃ hn tacit̃ in strate edificari adiuuarios et cõpellit.

Retulit michi constantinus. xii. monachus noster. q̃ eo tempore quo paucius in studio fuit. iohãnes abbas sẃ uictoris. qui natione theutonicus est. cũ quibusdã nobilibꝫ et magnis uiris pro magno allodio coram rege philippo placitauerat. Qui cũ secũ adduxisset quosdã et fratribꝫ uiros litteratos et uiros peritos. habereq̃ aduersarij aduocatos in causis et litigatos. prius hinc inde respondentibꝫ. abbas simpliciter sedens. nec unũ uerbũ ad allegata respondit: ita ut magis uideretur uacare oracioni q̃m allegacioni. Hoc cũ rex considerasset: dixit abbati. Quĩ abbas. quare uos michi loquimini. Respondente abbate. multũ lauter et ualde simpliciter. dñe nescio quid loqui: edificatus rex et compũctus. subiecit. Reuertimini uos in claustrũ uestrũ: et loquar pro uobis. Post quorũ discessũ: rex iã simulans dixit militibꝫ. Ego pro uobis sub interminacione grãe mee: ne de cetero scõn abbatẽ istũ inq̃ietẽ

de simplicitate.

Dicetur finis est. ut bona que fratres obtinere non poterant p multas querimonias: sola apud regem obtinerent abbatis simplicitas. Et est ipleni m eo illud moysi: alius pugnabit pro nobis. et nos tacebitis. Alius ti bi adhuc ostendam exemplis. quale locum ueneracionis in corde eiusdem regis. uirtus obtinuerit simplicitatis. Item de eodem q laudunenses clericos comendauit ob simplicem electi sui

Tempore pritanonem. xiii.

Quodam clerici laudunenses episcopo suo defuncto. quedam ex suis fratribus canonicis simplice. in epm eligentes. sub hijs uerbis predicto regi illum presentauerunt. Domine nos presentamus uobis dnm emelricum electum nrm. Hoc et nomen erat. Rege taceente. et formam illius presentacionis considerante. tandem respondit. Quem presentatis michi: Dnm emelricum. Et rex. Vultis aliquid plus dicere: Illis timentibus ne forte aliquid regi displiceret in persona. uel in uerbis presentacionis. responderunt. Michil domine. Tunc rex ait. Raro audiui talem presentacionem. Quando aliquis michi presentatur electus. nomen dignitatis eius exprimitur ab electoribus in hunc modum. Domine. nos presentamus uobis dnm. N. archidyaconum. prepositum. decanum. scolasticum nrm. Facere uobis. satis michi placet tam simpler simplicis canonica presentacio: et idcirco spero. q a deo facta sit ipsa electio. Nostis qualiter in tam dictis dignitatibus electiones celebrentur: Si scolasticus est. cau sas canonicorum suorum fouendo. tum propter literaturam. tum propter compatriam amicitiam ab ipsis in epm eligitur. Si decanus est: ypocrisi sua fratrum excessus dissimulando. cognatos et amicos introduit: a quibus sublimatur. Si archidyaconus uel prepositus est: utpote uir nobilis parentum potentia magis in truditur qm eligatur. Ecce hec est causa. quare capita ecclesie sint infirma. Deinde conuersus ad electum. ait. Domine emelrice. quia electio uestra uidetur michi esse simpler. rationabilis. et canonica: non uobis decero ubiamq mei indigueritis. Lambertus monachus noster qui michi hec retulit eodem tempore dicit se fuisse parisius. Qualis uero ac qntus fuerit huius regis circa simplices affectus: sequentis opus declarabit effectus. Item de eodem rege q simplice monachum i abbatem sci dyonisii promouit plus abiciosis prioribus annotis. xiiii.

Ante hoc triennium defuncto abbate sancti dyonisii. gentis francorum apli. cum dnissima illa abbatia uacaret. et ad eam plures aspirarent. uenit ad regem sepedictum is qui in congregacione [illegible] uidebatur esse prior. ppositus [illegible] uidelicet: pro abbatia supplicans et dicens. Domine. ecce quinqgentas offero uobis libras: ut propicius michi sitis in hac abbatia. Cui rex nichil promittens sed symoniaci muneris receptione quasi i arce spei ponens: respondit. Date pecuniam camerario meo secrete. Ne

cedente igitur preposito. et quasi de
regio fauore certificato. cellerarius
de hys nichil sciens. eidem regi adi
it: et preposito similia petens. silem
pecunie quantitate obtulit: a quo si
mile responsum accepit. Nouissime
uenit thesaurorum infidus custos:
et ipse pro abbatia regi quingentas
libras offerens. cui sicut superioribus
responsum est. Et licet rex sicut homo
prudens dissimularet. plurimum tam
en displicebat tribus illorum monachorum
ambitio. et proprietatis uitium. imo
tam execrabile furtum: sciens oblatam
pecuniam. monasterio fuisse subtrac
tam. Profecto tamen conuentum die
m qua eis abbatem constitueret: eo q
abbatia in manus eius deuoluta fu
isset. Sedente rege in caplo. uerbis
ad hoc idoneis premissis. ei diligen
ter circumspicere. et personas conside
rare. tres predicti monachi. in sum
ma expectatione erant positi: sin
guli p monera singula. abbatiam
sibi speranties esse porrigendam. Et
licet spes sua non confundat: omnes
tamen in sua expectatione sunt confusi.
Iam rex uidens monachum quedam
simplicem in angulo capli residen
tem. et nichil minus quin de abbatia
speantem: inspiratione [illegible] diuina
ut surgeret precepit. Stare [illegible] illo ei
uerecundia coram principe. dictum est ei
ab eodem rege. Dic. En committo uob
abbatiam sancti dyonisij. Quo audito.
homo ille simplex cum rege non assen
tiret. immo fortiter reclamaret. as
serens se personam esse humilem. priuatam
et despectam. atq; ad tantam dignita
tem minus [illegible] dignum. minusq; insuf
ficientem: se uituperando apud re
gem commendauit. Et coegit eum.
Postea subiecit. Dic. ecclesia ista
debitis plurimis est obligata: nec
est unde soluatur. Cui rex subrid
do respondit. En mi mistam. mille
quingentas libras uobis dabo: et
si necesse fuerit. uobis accommodabo
pecuniam: insuper consilium et auxili
um impendam. Preceptq; camera
rio supradictam pecuniam ei afferri.
Adhuc puto uiuit. et forte p eum domus
illa melius regitur. quin p illos esset
regenda. qui ad eius regimen aspira
uerant. Occurrit michi et simile hyme
n hoc exemplo. De simplici monacho
cui fridericus imperator commisit abbatiam

Ante hec occasione actis. Cap. xv.
tempa cum sub imperatore friderico
hymnus fridericus anno. una et imperi
alibus abbatiis uacauit. duoq; ele
essent. nec concordare possent. unus
illorum magnam summam argenti. quam
in monasterio congregauerat. eidem
friderico obtulit. quatenus sibi assis
teret. Et promisit ei pecuniam accep
ta. Postea intelligens aduersarium
eius uirum esse bonum. simplicem. et
ordinatum: cepit cum suis habere consi
lium. qualiter indignum amouerent. et
ob uirtutes suas electum confirmarent.
Et dixit ei quidam. Dic. sicut audi
ui. monachi omnes et regula tenen
tur portare. Sedente uobis in capto
dicate illi mordmato monacho. ut
ad punctionem dignorum uestrorum
actum suam uobis accommodet. et si
non habuerit. fuerintq; contra ei

occasione. quasi de irregularitate. Qd
cū sein fuisset. et ille non haberet: aut
alteri. Dic. prestate uos michi acū
uestrā. Quam cū ille mor retraheret.
forte premunitus. respondit imple
rator. Vos estis monachus in ordine
iustus: et ideo tanto honore dignus.
Ego decreuerā honorare aduersariū
meum. sed ille irregularitate sua se
reddidit indignū. Bene apparet in
hys minimis qm negligens et dis
solutus sit in maximis. Taliq; so
phismate. monachū astutū imple
rator amouit: et simplicem in ab
batem promouit. Nota Ignorant
hactenus tantam fuisse uirtutem
in acu. Mo Virtus non est in acu,
sed actus signū uirtutis id est humi
litatis est in monacho. Ad restaurā
dū uestimēta sua dissuta. portari il
lam. De abbe que otto imperator
Otto comēdauit propter acum. xvi.
Otto antecessor in imperio nun
quis fuerit. qui nūc imperat, die q
dam cū tres abbates ordinis nri
illi loquerentur: uolens illos probare
vnu illorū dixerat. Dic abbas. con
cedite michi acū uestrā. Respondēte
eo. non habeo dic. rogauit secūdū
qui etiam non habuit. Tertius uero
requisitus. cū haberet acū: respōdit
a imperator. Vos estis uerus mo
nachus. Ecce hoc est quod iam dixi.
acū in monacho signū esse uirtutis.
De mōcho sup que moriente dyab
ignita acū pecat eo q' viuēs nō potuit.
Retulit michi uir quidā. xvii.
Religiosus de quodam mōcho
ordinis nri rem satis terribilē: que
huic loco satis congruit pro exemplo.
Cum acū sēm monachorū consue
tudinē. sanus portare non curaret,
uel forte contemperet: posito eo
in agonia dyabolus affuit: et acū
ignitam ad humanam corporis lon
gitudinē manu ferens. ceteris super
illū dicens. Quia acū noluisti por
tare sanus: feras hanc acū moriētu
rus. Qui uisū astantibus referens.
terruit omnes. Mo. Si hec ita se
habent: de cetero sine aru non erg. Mo.
Monachus nisi necessitas excludat
sine plenitudine ordinis esse non de
bet. Mo. Recordor monachorū sup
ductorū. qui pro abbatis adquisen
dis pecuniis obtulerūt. Possunt
ne monachi ordinis nri. qui pecu
nias non habent. in talibus symo
nias facere? Non possunt utq;
quia sicut symonia est corporalis,
ita et mentalis. Hec fiat ut mona
chus ad dignitates aspiret: et qua
liter adimplere possit diligenter
cogitat, uel quod periculosius e
ut fiat ingeniose procurat. De hoc
ibi referam exemplū. quod nobis
retulit dns Karolus abbas uiarē
sis tūc recenter gestum. De abbe
que inclusa symoniace ītrasse dice
bat eo q' clerū sua astutia peruasisset.
Abbas quidam ad quādam xvm
uenerens inclusam. quā uenere
rat feminam esse sanctam. et diui
nis reuelationibus affluentem: ait
illi. Precor te soror in deū rogas p
me. quatenus tibi ostendere digne
tur. si ei placeat et michi concediat
manere in officio huius abbatie.

Mox illa surgens abiit et dixit: celeriusq; conversa que sibi fuerant re
uelata abbati manifestauit. Non
est inquit uoluntas dei. neq; expedit
tibi. ut in hac abbatia maneas: neq;
saluare poteris in ea animam tuam.
Quare? Quia symoniace intrasti.
Abbate stupente sup hoc uerbo ac di
cente. quid est quod loqueris soror?
Non enim mihi alicuius symonie in
electione mea conscius sum. Respon
dit illa. Ego tibi ostendam symoniace
te intrasse. Mortuo antecessore tuo tu
ad abbatiam aspirans. non simpli
ter ambulasti: sed fratres tuos sim
plices tali modo minis astrinxisti cum
uenisti. Non est necesse ambas ut ali
quam personam extra domum meam
que ualde honesta est eligamus: ne
nos ipsos confundere uideamur. Tibi
enim constabat. quia si electio fieret in
domo: non aliam nisi tuam psonam
esse eligendam. Ecce sic factus es ab
bas. Quod ille audiens confessus e
st non negauit. Statimq; patre ab
batem adiens. donec absoluerentur
petere non cessauit. Mo Si abbas
iste ad abbatiam aspirando tam gra
uiter peccauit: quid est q' apostolus
dicit. qui episcopatum desiderat. bonum
opus desiderat? Mo Apostolus no
reprehendit episcopatum. sed desiderium:
quia in illo attendit laborem. in isto
ambitionem. Vnde mox subiunxit. Oportet
episcopum irreprehensibilem esse
sobrium. pudicum. prudentem. ornatum.
hospitalem. doctorem. et
cetera. Idem scilicet hic inducitur in regu
la. Licet nemo sibi assumere debeat
honorem. sicut hodie heu multi fa
cium: sed qui electus fuerit a deo sicut
aaron. uidetur tamen q' aliquis pos
sit desiderare sine periculo humilimo
di dignitates. ad hoc tantum ut pro
sit non ut presit. Teste saluatore. si
oculus tuus fuerit simplex: totum
corpus tuum lucidum erit. Mo De hoc
audire delectat exemplum. Mo. De
epo parisiensi qui sepiu simpliciter
eligit. Capitu. xix.

Dum mris
temporibus parisius uacaret
episcopatus. et electores inter se con
cordare non possent: tribus sua no
ta commiserunt. Qui tres cum in unam
conuenire nequirent personam: ma
gistro mauritio qui omnis trium erat
uno dederunt suam auctoritatem: ut
quemcumq; ipse nominaret. episcopus
esset. Et quia idem mauritius ut
rei eiusdem comprobauit. magis cu
piebat prodesse quam preesse. seipsum
nominauit dicens. Aliorum conscien
tias et propositum ignoro. episcopatum
hunc gratia dei me adiuuante irreprehensibiliter regere propono. Quod
et fecit. Sancte enim uite fuit. tam u
bo quam exemplo plurimis profuit:
diues suos in eodem episcopatu dan
sit. Et etiam hoc noueris. q' septem
uiuosi. a suo desiderio nutu dei fran
dentur: et si prouinciam fuerint eius
pmissione uix euadant. quin ipsis
dignitatibus periculose tribulentur.
uel cum confusione deponantur. Audi
de hijs exemplum. forte aliquibus ne
cessaria. De astuto pore q' psonam ob
summam cordis elegit ne sua pars
Prior quidam deformaretur. pr.

de simplicitate.

ordinis nri defuncto abbate suo ad
abbatiam aspirans. cū tempe eler
cionis. a visitatore sicut ceteri seniō
res de psona idonea interrogarentur:
corde columbino monachū quēdam
de domo eadem ob infamiam ceteris
nominauit. Sciebat enim prioris
auctoritatem non esse modicā: et
si aliquē de comitatu nominaret. per
hoc suam electionē posse infirmari.
Sciēs est mihi ut creditur diuino. ut
ceteri eius exemplo eandē personā
eligerent. dicentes intra se. Prior o
culus noster est. nec talem psonam
nominasset. si et de illius innocentia
non constaret. Forte si idem prior si
pliciter ambulasset. factus esset ab
bas. Et satis puto. quātū ex uerbis
cuiusdam abbatis qui michi retu
lit conuico: q̄ tantū fuerit exaltatō
in eiusdem monachi promocione.
quantū ille tribulatus extiterat
in sua electione. Ecce sic astutos et
dolosos. piuit etiam in pūtu deus.
De tribulatione et confusione et de
iectione prelatorū ecclesie. hodie ma
gis q̄m ante nra tempora habūdāt
exempla. Et hoc forte ideo. quia dei
uoluntas in illorū promocione nō
fuit. Ipsi regnauerūt. sed non ex me.
principes extiterūt et nō cognoui.
Verba sunt dei. per os ieremie pro
phete. Noū Cum deus in uirtute
simplicitatis sicut probatū est exem
plis plurimū delectetur. puto q̄ in
uico et contrario plurimū exacer
betur: id est in astutia. Na Vitiū
simplicitati oppositū. duplicitas est:
uel sodalis est astutia. Noū Vnde
dicitur duplicitas? Na A dupha
plica. Simpliciter enim hoc quod dicit. hi
intendit hoc agit. Dupliciter autem.
aliud habet in corde. aliud in ore. A
liud agit: et aliud intendit. De quo
p̄ apostolum iacobū dicitur. Vir
dupliciter animo: inconstans est in
omnibus uijs suis. bonū enim sīlat:
ut simplices efficacius decipiat.
Vnde per ecclesiasticū dicitur. Ne
peccatori terram dualis uijs ingre
dienti. Tales sunt illi. de quibus dīs
dicit. Attendite a falsis prophetis
qui uenuīt ad uos in uestimentis
ouium. intrinseciis autem sunt lupi
rapaces. Tales sūt multi ex his
barbatis. qui in habitu et tonsura
religionis terras circuuīt. et pluri
mos decipiūt. Et quibus nīis tempo
ribus multi sunt propter sua male
ficia interfecti. Et licet quidam ex
huiusmodi uiatoribus uiri sint sī
et sine felle. propter malos tamen
despicaūtur. Hinc est q̄ anno p̄terito
dīs engelbertus coloniensis archi
episcopus in synodo sua precepit. ne
aliquis illorū in sua dyocesi hospi
cio recipereturr. de hoīe qui sub tpo
simplicitatis bōne plures decepit

Non sunt multi anni Capī. xxi.
elapsi. q̄ quidam sub tpe reli
giositatis bōnā uenit: et simplicita
tem simulans. orando. uigilando.
atq̄ ieiunando plurimos decepit.
Quem cū canonici eiusdem pagi
talem esse putassent. qualem se si
mulauerat: hospitale illi paupm
cōmiserūt. Cui etiam plures secula
rū pecuniam dederūt reseruandā.

Parvo emerso tempore cepit ille si
mulator a simulato rigore discedere:
libere vinum comedere carnes, orare
rarius, dormire diutius. Quod cū
ei fuisset objectum: respondit, Ego ad
tempus a sacerdote hujusmodi ob
servantias suscepi. Quid plura?
Tandem clandestino discessit, pecuniā
commendatā detulit: et qūm damp
nosū esset vitiū duplicatus, opprobrio
ostendit. Quo audito, vir sanctus ta
le verbū respondit, Eya fres, certe
animā meam pro nullius aēstima da
bo. De hujusmodi irrisatoribus plu
rima deceptionū genera, temporibus
nostris gesta tibi dicere possem: sed nō
sunt edificatoria. Vis nūc audire
quali pena deus sepe punitat in p̄
senti vitiū duplicatus et astutie?
Ado Volo et desidero. Ego. Audi
ergo, de hoīe q̄ p serpentē punitus ē
collo quia dolose egerat in matre
Vivens quidam secularis Cap. xxvi.
de mosella natus, si bene memini
nomine henricus, matrem simpli
cem verbis quidem melius, sed m
tem nove venenata, tali modo circū
venit. Mater inquit pecu. ut oblā
tuis bonis, feodis salicet et allodiis
collempniter renūcies, et me illa
suscipiet filias, ut sic eorū gratia
merear vivere valeam honestiorē
omnia mea tua sūt: et ego tibi ho
nestius providebo. Mater in filio
serpentis astutias non advertens
pecuniis suis omnibus renuntiavit
usfructuario resignato: sic omnia
dedit sapientis, melius est ut rogēt
te filii tui qūm te resignare in manus
illorū. Quid plura? Sponsa intro
ducitur: et mater expellitur. Que
cū egreret et cotidie plangeret, ille
aures obturavit, ne gemitus ma
tris audiret. Die quadam cū uxo
re in mensa sedens, et ostiū pulsan
tis vocem matris intelligens: aut
Exite ceū dyabolus clamat ibi.
Dixitq puero. Vade et pone pullā
estū in castam: donec recedat. Quod
cū fēm fecisset, et illa introvissa,
dum filio supplicasset, ut sibi mise
reretur: cū multo verborū turbine
expulsa est. Tūc ille ad puerū refer
vinquit nobis pullū. Puer vero ut
castam aperuit, non in scutella pul
lum, sed serpentem complicatum
respexit. Qui territus rediens: quod
viderit dño renūciavit. Postquē
missa ancilla, dixit se similia vi
disse. Ille sibi putans illusi: aut cū
indignatione. Etiam si dyabolus
fuerit, ego tollam eum. Et singūs
a mensa, mox ut se in castam ad le
vandam scutellam inclinavit,
serpens collo eius insiliens, ut mu
lum duplicatus congrue punitur:
circa eius gutture se colligando du
plicavit. Cū comedente comedit
et quotiens ei subtrahebantur a
barra, vel adhibebantur aliqua
quibus deponi deberet instrumenta
ita collū hominis strinxit, ut mu
lescente facie oculi de sedibus su
is vivoverunt. Ado Mirico autē
videtur multo punitus per serpēt
quia sicut dyabolus per serpentē
eam decepit, ita per istū mulierē
simplicē circūvenit. Moni Hecte

sentis. Iam tredecim annis sint elapsi plus nec minus. et quo ista contigerit. Iam ductus est idem Iserius in carruca p prouincias uranni. ad diuersa sanctorum limina: et uiderit eis multa. Quem predicta mater pe ne eius comparicens: materno affectu sequebatur. Circa eadem tpa uicii duplicitatis et astutie. a su pradicto philippo rege francie. tali ordine deprehensi: terribiliter est punitii. de proposito parisiensi quem rex philippus uiuii rhodi iussit eo q mortuo dolose vineam abstuliisset. Habebat idem rex in ciuitate cpii parisiensi prepositi: qui aliqdam sui conuiuis uineam concupiscens. ut sibi uenderet illam portiselinus instabat. Respondente eue sicut naboth respondisse legitur achab regi israhel. uinum dns. quia non uendam tibi pacii meorum hereditatem. eo q nulla me ad hoc compellat necessitas. Prepositus minas intulit. sed non profecit. Cognitum ut interim homo moreretur. Quo cognito prepositus effectus hylarior: huiusmodi dolos. sicuti hd astutus nimis. ad sui pniciem excogitauit. Duos siquidem ex scabinis ut sibi testimonium falsitatis ferent: pecunia corrupit. Cii quibus sicut cdictii fuerat. mor in tempestate noctis defuncti sepulchrii adiit. et sacculii pecunie quam uino pro uinea obtulerat. terra tecta in fossam descendit. et in manu potiens mortuum aut. Testes estis uos dni q tantam pecuniam homini isti pro uinea sua tali dederim: quam ipse quidem ut uos uiderit. manu sua recipit. nec aliqd contradicit. Dicentibus illis testes suis. mor recepit pecuniam. et reiecit terram. Mane testibus eisdem adhibitis: uineam sibi uenditam. Odii relicta defuncti dubitasset. stupes actuerit. et contradixit: asserens neq maritii. neq se uineam illam proposito uendidisse: neq uniqm pecunie aliquid pro ea recepisse. Cui ille respondit. Ego tanto uineam comparaui: pecuniam sub testimonio horii scabinorii in manus uiri tui posui: nec contradiuit. Que se nichil uidens proficere. ad regem cucurrit de uiolencia prepositi illi conqueres illo sub predictorii testimonio contradicente: rex quia audientie uacare non potuit. quibusdam causam commisit. Qui testimonio scabinorii detepti. in partem prepositi declinantes: pro eo contra uiduam dedere sententiam. Tunc illa aplius turbata. cum regi minus esset iniqua. rex testes uocari iussit: et quia uir prudens erat. prudenter illos examinauit. Acto prius uiro. et solus loquens cii solo. aut. Alterii dnicam oratione: Respondente illo. nouit dnie: subiunxit rex. Dic ergo illam me audiente. Quod cii fecisset: nichil aliud et loquies uocauit in uicinam cameram secedens. et aduocans alterii: seuerius eum allocutus est dicens. Socius tuus de uinea illa tam mera michi retulit veritate: sicut est sein pater noster: quo michi eschuerius. Qui si

ab eo discordauerit: punieris. Esti
mans ille, quia regi omnia dixisset;
timens ac tremens ad pedes eius
corruit dicens, Miserere mihi domine,
quia sic et sic fecimus. a preposito
nostro inducti. Iratus rex ualde, vi
due uxori eam restituit; et prepositum
sepeliri precepit. Ad. Iuste actum est
ut is sine misericordia infoderetur
unus: a quo inhumane deceptus
fuerat mortuus. Ad. Pena peccati
a deo est, et fit sepissime ut secundum mo
dum culpe. formetur modus iudicie.
De quo tibi subiungam exemplum.

De fure a patibulo liberato & denuo
suspenso dum suum liberatorem iniquum ipse

Quidam quidam tempore. xxxiii.
sancti andree in colonia, sicut mu
chi retulit magister venerius eius
concanonicus: ad colligendam quandam
celestis decimam, singulis annis mutue
consueuit seruum. Qui ante quoddam
patibulum transiens et hominem recen
ter in eo appensum adhuc palpitare
cernens, misericordia motus, laqueum
gladio incidit; atque allata aqua
refocillauit. Qui resumptis uiribus
mala pro bonis retribuens, ad pri
mam nullam liberatorem suum seruus
in equi eius frenum manum misit, et
quia eundem sibi ui abstulisset, uo
cferatus est. Mox homines curiam
quasque accurrentes, et de rapina fremen
tes, sine audientia uiuentem ad idem
patibulum de quo fuerat fur depositus
duxerunt. Nondum erant hospites alteri
us ille plene conuersi, qui ad suspen
dium iam dicti furis confluxerant, et
ecce concursum ad patibulum quod co
nunc erat utrique ille, uidentes mu
tu dei reuersi sunt, causam interro
gantes. Data est hominum copia lo
quendi. Ego inquit hominem istum de
patibulo liberauit; et ecce tam iniqui
beneficium rependit michi. Quem
illi considerantes et cognoscentes,
sed cum plene suspenderunt; et lib
ratus est sanguis innocuus.

De falso peregrino iusto dei iudicio su
spenso dum uero peregrino crimen ipsiget.

Non est diu, quibusdam de alemania ad li
mina sancti iacobi tendentibus; falsus
eis frater, nocte quadam se sociauit.
Mane exeuntibus de hospicio usque
ad portam ciuitatis illos secutus
uni illorum manus iniecit; clamans
sibi equum eundem ab eo esse ablatum.
Et compulsi sunt redire in hospi
cium a iudice. Testificantibus pereg
rinis omnibus, quod is quem ille impetebat
esset uir simpliciter et bonus: iudex
prudenter agens fune absente, om
nium equorum sellas et frena deposuit
sicque in stabulum eos duci precepit.
Quo facto duxit ad furem. Intra et
educ equum tuum. Intrauit ille: et ad
duxit equum foras. sed non tamen
illum quem in porta sibi duxerat fu
isse sublatum. Non est plene tunc
enim considerauerat. Tunc omnibus
ridentibus, et cuius equus esset certa
tim iudici exponentibus: dolosus ille
patibulo appensus est. Vides mihi
qualiter deus in simplicitate am
bulantes protegat, et male astu
tos punitat. Mori Recordor te su
perius dixisse penam peccati esse

de simplicitate.

a deo. No Qd a deo sit omnis pena
pcti: testis est amos propheta dicens
Si erit malu in ciuitate quod dns
non fecerit? Item dns per ysaiam.
Ego dns formans lucem et creans
tenebras: faciens pacem et creans
malu. Malu dicit penam et tribulaci
onem. que patientibz uidentur ma
la: licet in se sint bona. utpote dei
creatura. Qd autem a deo sit peti
pena: tibi exemplificabo. De bertol
pho palatino cui dimitus preceptu e
ut horez pmo sibi obuiare suspederet

Bertolphus palatinus Capi. xxvi.
de wittillinbach. uider erat
seuerissimus ita ut furibus etiam
pro damno unius obuli uitam
auferret. Et sicut a quodam abbate
audiui: quotiens eruit laqueos
angulo suo appendit. ne reorum pena
subsaperet dilationem. Die quadam
mane surgens et laqueum angulo
suo solito subtrahens. huiusmodi
uocem in aere audiuit. Bertolphe
quotiesz tibi egressus de castro pri
mus occurrerit: hoc laqueo eum
suspendas. Qui uocem pro hore
accipiens. mox ut egressus est: oc
currit ei quidam familiaris suus
primo. Quo uiso ui fatis doleret.
eo q hominem diligeret: dicebat illi
Doleo de occursu tuo. Quare? Qa
suspendens. Et ille. Quare suspen
dar? Respondente illi palatino ne
mo. sed prepara te ad confessionem
et ordina de rebus tuis: quia uoci
diuine resistere non debeo. Ille ui
dens aliter esse non posse. ait. Iusti
est dns. Ego plures in domu mea
delinatos. miseqs occidi: multos
multa rapui: nec tibi dno meo ma
gis fidelis erui: neq pauperibus
pepercui. Et mirati sunt omnes au
dientes eius confessionem: et magno
uerunt in eius morte peccati penam
esse a deo. Et quia idem palatinus
sine misericordia iudicauit. cui in
ulcionem philippi regis que occidi
rat. ab henrico marschalco eius i
terficeretur: misericordiam quesiuit
nec inuenit. Non est equum iudicium
nec a deo preceptum. ut minor et ma
ior culpa simili pena plectantur.
No Iam sans et hys iudicia. q deus
pcm punit sedm modum et qualita
tem culpe. Non Hoc plenius
scies in sequentibz capitis: in quibz
uetis temporibus euidentissime pu
nire uoluit uitia duplicatis. De
theoderico de creyporze q reuoluto imo
cade die et uia mortuus e elatus qia
philippo rex ei idiosyncrasia fuerat nimio

Tempore scismatis Ductus. xxvii.
quod erat inter philippum et ot
tonem reges romanorum. ci colonien
ses tum propter obedientiam sedis
apostolice tum propter usuram du
cem ottonem factum fideliter assisterent
et multis damnis atq periculis
subiacerent: quidam ex eis a fautoribz
philippi ut dicebatur corrupti sunt
occulte. Inter quos potior iudicabat
theodericus de creyporze. Per cuius
astuciam tantum laboratum est: ut de
certo ottone philippus in ciuitatem
recipereturr. Ore quidem fuerat cum
illo: sed corde cum isto. Die quadam cum
idem philippus patronos ciuitatis

qui nutriebantur: sequeretur: ducebat idem theodericus eū ad matronas respiciens et dicens. Ecce dñe: iste est ter mihi quem semp optaui. Mira dispensatio dei. Anno reuoluto. die eadem. per eandem plateā mortuus efferebatur. Et cum in monasterio sancti montalui quod pistina dicitur. esset sepeliendus: lateris porta quos mimis turbauerat est prohibitus. De heretico ratione tui ꝓbendam obtinuit is q̃ eo cōsilio a cordiali

Ante hos fuerat intrusus. xxviii.

Pauccos annos. cum petrus cardinalis de saxonia esset colonie henricus cognomento tacito. ecclesie marie ad gradus canonicus. et causarū aduocatus peritissimus ad hoc eūdem cardinalē induxerat ut eiusdem ecclesie canonicus preficeret. quatenus cuiusdam eius filio. nullo stipendio uacante. infirmitatem et cōcanonicū eligerent. Quod cū illis insū fuisset absurdissimum nec acquiescerent: suspensi sūt a diuinis. Judicantes uero eandem suspensionē friuolā. in ammiratione preposituū elegerūt. Henricus autem ut turbatos amplius turbaret: solus alū prepositū elegit. cū quo et pro quo fratrū pacē nō modicū turbauit. Justo dei iudicio eodem anno primus eius dehiscens est. et aperto ore semiuiuus. obtinuit ꝓbendam illius adolescentis consilio eius intrusus. Audiui uerax nulla arte os eius potuisse claudi. ut omnibus patesceret. quanta culpa esset in causis uendere linguā. Nō.

Rogo ut iucio duplicatus postposito: ad simplicitatem sermo redeat: que in causis ut predictū est. eā linguas disertas enerueat. Mona. Hoc plenius sequentis capli declarabit oracio. De sacerdote idiota qui simplicitate uerborū suorū cōtra Innocēcio papa ecclesiā obtinuit. xxix.

Dñs Innocentius papa ut lucratissimus. et sermonis disertus. sicut michi retulit cesarius monachus noster. abbas quōq; prumiensis qui presens tūc erat. ita in cuiusdam sacerdotis simplici sermone compūctus est: ut ecclesiam quā propter illiteraturam perdere merito debuerat. per eam obtinuerit. Cui cū quidā clericus ecclesiam suam nescio quopacto abstulisset: et ille appellatus ab eo coram iam dicto Innocēcio compparuisset. uerbisq; compositis et sententiis ponderosis pro se allegassē: simpliciter ille sacerdos sermonem eius interrūpens ait. Sē pater ꝓ non dicat uerū. magnā tūc mihi facit iniuriam. Considerās illū ꝓbis papa simplicē hominem: respondit. Narra mihi causam tuam. Et ille. Ego nescio latine loqui. Inquiere inquit in nostri: bene te intelligam. Tunc ille satis timide. satisq; corrupte. his uerbis usus est. Sē pater iste clericus multos habet ecclesias. et ego tū nōnē habui. et eundē michi rapuit. modo habē unū cū alīs. Hoc tibi conquerō. Cui papa compassus: aut eius aduersario. Quid ad hec loqueris

De simplicitate.

frater: Tua anarcha non sinebat te plurimus esse contentū ecclesijs: quum isti pauperi eciam suā auferres. Tam simplicis nature est: ut si causam habuisset iustam mīqīn uenisset ad curiam romanā. Iustitia aut curiam illi contulit. Papa tibi ne cum in ecclesia sua de cetero inquietes: et ego de ecclesijs tuis dispensabo. Quo audito timēs cessit; quia simplicitas pro eius aduersario pugnauit. Nouē Cum simplicū uerba et opera seculi principes tantū uenerentur: puto q̄ illorū oratione deus plurimū iocūdetur. No Hoc tibi paulus ostēdit sed et ego recencioribus tibi paucā exemplis. De simplicitate conuersi qui nimabat xpō q̄a mīn cōgeret de illo si eū nō liberaret a temptacione.

In lismenrode quidā conuersus xpi simpler satis grauiter temptabat. Qui stans in oratione. his uerbis usus est. Vere dīe si non liberaueris me de hac temptacione: ego matri tue de te conquerar. Pius dīs. magister simplicitatis et amator humilitatis. ac si timeret apud matrē accusari: conuersi querimoniam preuenit. temptacionē eius mor mitigans. Alius quidā conuersus post tergū eius stans. cū hanc oracionē audisset subrisit: alysq̄ ad edificacionē incitauit. No Quem nō edificaret tanta xpi humilitas. Non dicam tibi alias simplicū oraciones in quibus adhuc amplius iocaideris.

De inclusa q̄ xpm ḡsiuit sōdālē magister tolies et inuenit. xxi.

mīc abbas sci trudonis. cū tempe quodam in saxonia inclusam sibi familiarem uisitaret: et illa fleret. ait. Quid habes mulier: Quare lacrimaris: Respondente illa. ego perdidi dnm meū. deuocionis feruorem notans. Abbas sciens illam feminā esse sciam iocularitē subiunxit. Circui angulos cellule tue. et dic. dīe ubi es: respondē mihi. forsitan in aliquo foramine muri reperies eum. Que uerba simplicia simpliciter intelligens. post discessum illius patrocis cellule circuiuit. et sicut edocta fuerat dilectū inuocans quem quesiuit inuenit: et quod perdiderat recepit. Sepe deus graciam suā subtrahit. ut auidius queratur: et inuēta diligēcius custodiatur. Post annos aliquot. cū idem iohānes eam uisitaret. et de statu eius inquireret; illa hilariter respondit. Optime. Gracias uobis ago. et sicut me docuistis: ita dnm meū inueni. Qui cū uerbū non intelligeret. et illa sēdm q̄ predictū ē ad memoriā et cuncta reuocaret: subrisit xpm glorificans. qui simplicibus se conformat. De simplicitate cui in oratione xps respondit q̄ in kūnede esset in sacello. xxii.

In monasterio sancti monialiū ordinis mīri simpler quedam puella fuit. ligneam habens ymaginem crucifixi. Quā cū frequenter adoraret et deoscularetur: sacello impositam sub stramine lectuli siu abscondit. Oblita uero illam ubi posuisset. omnes angulos in-

nasterij tristis ceciuit; quesiuit
sed non inuenit. Die quadã ante
quoddã altare prostrata, cũ pro
eiusdem ymaginis restituione
ꝓm cũ multis lacrimis interpel
lauit; desiderio puellule condeler
tans dei filius respondit. Soli sle
filia; quia in sacrello sub stramine
lecticuli tui iaceo. Putabam michi
relatũ fuisse a priore loci illius. q'
in sompnis uocem ꝓcepisset. sicut
posiuisse uic verolo in omelus mo
ralibus de infancia saluatoris: ꝗ
sic esse ueracter meliter. Mox pu
ella surgens stramenta sua reuol
uit; et sicut audierat sic inuenit.
Ecce hoc est quod dictũ est supius
q' qnq; diis suam subtrahat gra
ciam. ut auidius queratur et que
rendo amplius meretur. No. Cũ
deus in simplicũ oratione tantũ
delectetur: puto q' in conspectu eius
valde preciosa sit mors illorum.
No Veraciter preciosa: quia ũtus
simplicitatis etiam martiriu pal
mã et miraculorũ gloriam mere
tur. Tria de hoc subnectã exempla.

De passione simplicis marcadelli.

In ferraria ciuitate . Capm. xxxiiii
lombardie ante annos paucos erat
homo quidã marcadellus nomine
mire simplicitatis: et erga sõrum
loca maxime deuocionis. Qui cũ
ob minutã simplicitatẽ a multis
pro fatuo haberetur. et in oculis
dei prudentissimus esset. quidquid
de suis laboribus ultra necessitatẽ
nature reseruare poterat. illud m
uisitando limina bti iacobi in cõ
postella. aut btorũ apstorũ petri
pauli fideliter expendebat. Tempe
quo potuit: hõim pecora pauit.
Et cum pre senectute ad hoc minus
sufficeret. ostiatim mendicando e
leemosinas fideliũ acceptabat. sõ
recedebat ab ecclesia dum diuina
in ea agerentur. vnde ab omnibus
amabatur. Qui cum frequẽtius
uersaretur in quadã uilla eiusdẽ
diocesis. et in ecclesia dicte uille
thuribulũ argenteũ negligẽtius
pendere conspexisset. timens tam
damno ecclesie qm sue conscie.
aut sacerdoti. Non secure hic pen
det tale thuribulũ. Dicente illo.
quia multis ãnis sine periculo
pependisset: respondit marcadellus
Hoc sepe una die eueniet; quod in
mille annis non contigit. Quid
plura? Instructu diaboli thuribu
lũ subtrahitur. non tamẽ marca
dello furtũ imponitur. Quod cũ
fiet dño prohibente et seruo suo
occasionem martiriq preparante
uendere non posset. nec auderet.
sciens hoiem esse simplicissimũ
et ecclesie illius notissimũ. cum
secure adiit. et quia ipse idem rapu
isset uas prius tamen recepto sa
cramẽto ne se proderet. sibi consci
ius est. Cui ille respondit. Da mi
chi thuribulũ et ego illud nullo
secure bene restituã: et si necesse
fuerit etiã animã meã ponam
pro te. Iuis auditis fur thuribu
lum et tradidit: quod ille fideliter
noluti sacculo suo finisit. Qui
cũ plus solito prefatam ecclesiã

frequentaret. ut thuribulum cauce
et sine nota in locum suum reponere
posset: die quadam immia tempesta
tis uiolentia a foribus ecclesie que
tunc clausa fuerat depulsis, uiant
domus solamen expectare cogebatur:
sacellu sui oblitus. Quem homo q
dam pertransiens leuauit: et cauus
esset nesciens ignorans, uxori suae seruan
dum commisit, ut marcadello illum que
renti restitueret. Que sacci pondero
sitatem sentiens: marito respondit.
Non potest tanti ponderis esse pa
nis: puto q et nummis simplicitate
illum impleuerit lapidibus. Aperto q
sacco, cum thuribulum in eo reperisset
et subito clamore uicinis inuentum
prodidisset, accurrit populus: ac
cuerit tandem et ipse marcadellus,
Requisitus de sacco cuius esset, men
tiri noluit: et respondit, Sacrus
meus est: sed quod in eo est, uestrum est.
Ego thuribulum furatus non sum:
non tamen furem probam. Et rei
tantes eis per ordinem qualiter ad se
deuenerit, et quod furi promiserit.
Dicunt eis lex est lombardie, ut
uel furem probas uel furti penam
subeas, respondit, In manibus uestis
sum: quod iustum est facite de me.
Illi sibi prospicere uolentes hominem
ferariam ducentes potestati obtule
runt: causam exposuerunt: innocen
tiam eius ac simplicitatem testimoniis
bonum perhibentes. Quem cum inder
mdutere non posset, ut furem pub
licaret: capitali sentencia sup eum
data, ante fores maioris ecclesie tam
quam sacrilegi reus decollatus est. Cui
corpus a quibusdam in eodem loco se
pultum est. Nocte sequenti cum quedam
religiose matrone euntes, ad eccle
siam propter matutinarum solempni
ma mente, uenissent que ad tumulum
eius, cantus angelicos illic audierunt:
cereos ardentes uiderunt: musicam et
suauissimi odoris fragrantiam sensi
runt. Quod cum secunda et tertia
nocte plenius comperisset: quecunque
audierant uel uiderant seu etiam
senserunt, episcopo ciuitatis retule
runt. Qui cum esset uir religiosus,
aliquibus secum assumptis: cum
nocte quarta ita esse ut mulieres
dixerant, experimento didicisset, sup
tumulum hominis dei basilicam
fabricari fecit: et fuit ibi miracula
usque in hodiernum diem. ad laudem
nominis xpi. De passione marga
rete virginis louaniensis. xxxiiii.

Circa eadem tempora ciuis quidam
louaniensis cum uxore sua ultimus
ordinatis ad utilitatem domus ordinis
nostri se transferre disposuerat. Erant autem ambo religiosi et religi
osorum susceptores deuoti. Habebant
secum puellam adulta cognata sua,
que licet anelle tam ipsis cum hos
pitibus sicut ceteris fuit conuersa
ri, cuius simplicitate ac diligentia
ministrabat, et nomen uirginis
margarita. Dicunt homines quidam
maligni pecunia illos habere in
lectam: eadem nocte qua de mane
erant proficiscuri, circa ortum domum
illorum secreto ingressi, quasi cum eis
hospitaturi, dictam puellam pro
uno miserunt. Intra domum et dictam

totamq; familiam ibidem reptam oc
cidentes. et sublatis omnibus puellam
cum uino reuersam secum educentes:
domum quandam satis a ciuitate re
motam simul ingressi sunt. Quc
cum tristis sederet. et hij qui in domo
erant estimarent q' ui capta esset;
duxerunt illam ad fluuium. Cui cum
quidam ex latronibus compatere
et diceret unus. sinite eam uiuere:
et ego ducam illam uerorem. non con
senserunt. timentes per eam prodi. Ad
dentes partem unus dexam mar
cas. ut eam occideret: ille agnam
simplicem suscipiens. tamqm cru
delis carnifex prius delecto eius gut
ture. cultrum latenti morbundc infixit;
sicq; hostiam deo uiuentem in flumine
proiecit. Hospita uero domus qm
introuenerat. latenter egressos secu
ta: que facta sunt uidit. Mane ta
cerrabili facinore cognito. turba
ta est ciuitas: quesiti sunt latro
nes: sed non inuenti. Considerans
carnem corporis: questio habita
est de puella. Cuius corpus cum
pulsatores post dies aliquot inue
nissent. nec tamen prodere psiu
sissent timentes sibi crimen imm
gi: in lutore sepelierunt. Circa aut
sepulchrum alij tempore nocturno lu
minaria uidentes effossam tulerunt
in louania: capellulam super eam
fabricantes. Et fit usq; hodie me
rius eius erigentibus miraculata
in loco occisionis illius. qm in loco
translacionis. Supradictus dns
eius amandus uiue cum uxore.
monacho quodam uilariensi appa
rens cum de statu eum interro
gauit: respondit. Nondum plenam
habemus gloriam. Iouissime cui
sinus de uirgine subiunxit. Quidqd
nobis impensum est gratie. et meri
tis habemus margarete: nec aude
mus respicere ad gloriam in qua
illa est. Certis nunc quantum opera
ad martirium simplicitas. et inno
centia iuuat. Omnes quidem occisi
sunt: sed non omnis miraculis cla
rescunt. Vnde patet q' non pena fa
cit martirem: sed causa. Ro. Que
nam extitit causa in puella hac.
martirij sui. Ro. Vt iam fatus
sum. simplicitas. et uita innocua.
Diuerse sunt species martirij. in
nocentia uidelicet. ut in abel. iusti
cia ut in prophetis. et iohanne
baptista: amor legis ut in machabe
ris: confessio fidei ut in apostolis. Ob
huiusmodi causas diuersas agri
ui est ipsis occisis dicitur ab origine
mundi. Nonnulli Quidam etiam ex
nimia simplicitate seipsos occidit.
Ro. Tales a martirij gloria pro
sus immunes existunt: nisi p' causa
impellente excusentur. Exemplum. de simplicia concubina sacerdotis
que seipsam in fornace extinxit. ccv.
Sacerdos quidam sicut michi
retulit uir religiosus ad di
quadam multas presentibus sermo
nem habebat de peccatis et penis
gehenne: mulier quedam uerba ei
metuens. eo q' tarda esset et
compunctia. sic aut. O dne: quid
fiet de concubinis sacerdotum? Ne
scitis feminam ualde simplicem esse

De simplicitate.

natur: in loco respondet. Sum quę
poterit saluari: nisi diabolus ante
eam ingrediatur. Erat et ipsa sacer
dotis concubina. Quę uerbum sacer
dotis non in loco. sed in multo susci
piens serio: dum die quadam diabolus
coquendis panibus succendereturq;
et ipsa adesset: casu omnibus egressis
ostium clausit: et ut flammas euadet
eternas. seipsam in caminum arde
re precipitauit. Flammis exacta spm
exalauit. In ipsa hora hi qui circa
domum fuerant. contemplati sunt colum
bam candidissimam de ore fornacis
ire: et cum multa claritate celi se
ora penetrare. Stupefacti autem
de ruina effractis foribus ingressi
sunt: et feminam semiustam extralse
tos. ad uerbum predicti sacerdotis tam
quam proprij corporis interfectricem
in campo sepelierunt. Vt autem deus
ostenderet mortem tam simpliciter
illatam non fuisse ex malicia. sed
ex obedientia: noctibus candelis
ardentibus. uidentibus multis tumu
lum eius illustrauit. Nonne Non
me scandalizat hoc factum. quia le
gitur in uita patrum. quidam abba
tem cuidam uolenti conuerti. ut for
nacem intraret precepisse. Obediuit
ille: et reputatum est ei ad iustitiam.
Hoc etiam scire delectat: quid colum
ba de fornace significet. Mo Aliam
simplicis feminę: nam in specie
eiusdem auicule. sanctus bindichus
siam in eius uita legitur animam
sordis sue scolastice uidit celos pe
netrare. De morte Ludowici sim
plicis monachi. Capitl. xxxvi.

Columba hęc ad mentem mihi
reuocat monachum quidam sim
plicem. Lodewicum nomine: qui ante
hoc biennium apud nos defunctus est.
Hic cum tempore meridiano agoni
zaret. et conuentus dormiret: mona
chus quidam in somnuis interim
uidit columbam candidam in tecto
cellule. in qua moriens iacebat resi
dentem. Cui cattus niger insidiaba
tur. et cum esset ei nimis importun
columba ab eo apprehendi timens
ad ecclesiam uolitando fugiens: sup
crucem ascendit: ibi residens secura.
Eadem hora alteri cuidam monacho
uisum fuit. q; fratribus circulariter
hymne inde stantibus: leo circuiens
stacionem eandem irruere nisus sit
et intrare: sed a singulis prohibeba
tur: et calcibus eorum impulsus.
fugabatur. Interim pertrussa tabu
la conuentus occurrit. morientem
circumstetit: dicta q; letania. sacer
dos defunctus lotus et uestitus: cum
collempni cantu deportatus est in
oratorium: et spero q; cacti leonis q;
euaserit insidias. O diabolo cattio et
leoni. quis satis in forma et natura
concordant: simplicium maxime
morientibus maxime insidi
antur: propter expansitatem assi
milatur. Omni fortiter impellatur
et repellatur oratoriis uisionum.
in hora illa terribili: satis audites in
distinctione undecima de
morientibus. Idem Lodewicus
licet natura simpler fuerit: satis
tamen carnaliter ante conuersionem
uixerat. usq; ad etatem decrepitam.

Quantũ uero uirtus simplicitatis deo qui nature simplicis est placeat: cuiusdam sanctimonialis mors preciosa declarabit. De morte simplicis monialis que cœpta putabat esse feminã secularem. Capũ. xxxvii.

Si diœcesi treuerensi monasterium quoddam sanctimonialiũ situm est: lutere uocabulo. In hoc ex quadam antiqua consuetudine nulla recipitur puella: nisi septennis sit uel infra. Ad conseruacionẽ simplicitatis que totũ corpus lucidũ facit: huiusmodi constitutio siue consuetudo uoluit. Erat enim in eodem cenobio retentari tempore uirgo quedam adulta. sed in ceteris mũdanis tam infantula: ut uix discerneret posset inter pecus et hominẽ secularem: eo q̃ huiusmodi formaciũ ante conuersionẽ nullam habuisset noticiam. Die q̃dã muriũ pomerij capra ascendit. quã illa uidens: et quid esset prorsus ignorans: aut cuidam sorori uicina astãti. Quid est hoc? Illa cognoscens ea simplicitatem: mirantia. iocularitter respondit. Mulier est secularis: et adiecit. Quãdo seculares mulieres senescũt: comuniter barbas emittũt. Illa sic esse putans: aliquid se didicisse gratulabatur. Cumq̃ per huiusmodi simplicitatis exempla. sepius sororum maturitatẽ tempabat: gratissimã mater ꝛ ꝛ egritudinẽ. Que cũ sic iaceret ut uix loqui posset: uisitante se infirmaria. primo uerbo. deinde signo. ut oculis redderet indicauit. Illa uentrũ intelligentie dum stupida staret. egrota pãnicullũ capitis sui complicans. comprectus stantis leuiter tetigit: q̃ mox ac si lapide percussa esset. in terram corruit. In qua dum sine sensu aliquãdiu iacuisset: certa. p̃ senestrã lecto infirmantis contiguã. prospexit: et ecce in cimiterio multitudo stabat dextrariorũ. sellas deauratas frenaq̃ aurea habentiũ. Cumq̃ in ipsa hora predicta ꝗdã agonizaret: sororibus propius accedentibus. clara uoce clamare cepit. Date locũ. date locũ: sunt dominos istos accedere. Viderat enim cellulam repletam personis mirandorũ. atq̃ splendoris: quorũ uestimenta deaurata uidebantur. Sicq̃ obdormiuit in dño. Mo Quo celestem fuisse excercitũ: qui aiãm illius simplicis feminę in celestẽ deducebant thalamũ. Mo Bene sentis. Vnũ tamen notare debes. uidelicet q̃ infirmaria equos iuxta in cimiterio: morientis uero assessores in domo. Testis huius uisionis est henricus prior predicatorum coloniae: qui se eam a predicti loci preposito audiuisse cõmemorat.

Explicit prima pars dyalogorum dñi Cesarij.

Incipit Prologus